



ELISABETH HECK

Képek Szent Vince életéből

ELISABETH HECK
KÉPEK SZENT VINCE ÉLETÉBŐL

ELISABETH HECK

KÉPEK
SZENT VINCE
ÉLETÉBŐL

SZENT ISTVÁN TARSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1985

AZ EREDETI MŰ CÍME:
VIELE REDEN, VINZENZ WIRKT
DAS LEBEN DES HEILIGEN VINZENZ VON PAUL
FÜR SOLCHE, DIE IM HERZEN JUNG SIND

ANTONIUS-VERLAG, SOLOTHURN

FORDÍTOTTA

RAFFAELLI ROZINA

*Minden jog fenntartva beleértve
a bárminemű eljárással való
sokszorosítás jogát is*

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	7
Előszó a magyar kiadáshoz	9
1. A két királyné	13
2. Ostor nélkül	21
3. Karácsonyi játék	27
4. A hívó hang	33
5. Nehéz kezdet	39
6. Először az oltár előtt	43
7. Gályarabságban	47
8. Rabszolgaságban	51
9. Meggyanúsítva	59
10. Margit királyné alamizsnása	65
11. A Gondi-házban	69
12. Amikor valahová Isten beköltözik	73
13. A börtönlakókra is gondolt	81
14. A szülőfaluban	87
15. A harmincéves háborúban	89
16. Az elhagyott gyermekek atyja	93
17. A láng tovább él	99
Időrendi táblázat	103

ELŐSZÓ

Páli Szent Vincét találóan nevezte egy író „utolérhetetlennek széles e világon” (Wichern). Üzenetét ezért érdemes mindig újra szívünkre vennünk. Elisabeth Hecknek sikerült egyszerűen, a fiatalok számára is érthető közelségbe hozni Szent Vince alakját és roppant sokoldalú tevékenységét. A szerző költői szabadsággal ír, de mindig lelkiismeretesen szeme előtt tartva a forrásműveket. Hasonlót művelt néhány évvel ezelőtt Pierre Fresnay a „Vince úr” című filmjében is. A könyv és a film sok rokonságot mutat egymással, és ezért úgy véltük, jogos, hogy e két művet egygé kovácsoljuk. Egymás mellett, együtt szerepelnek összekötő szövegek a szentek írásaiból, az életrajzokból és a szerzőtől. Ezeket a szövegeket illusztrálják a filmből kiragadott képek. A mellé csatolt pontos időrendi táblázat hozzásegít, hogy az egyes epizódokat jobban helyükre tudjuk tenni.

Reméljük, hogy e módon örömet szerzünk mindenkinek, aki a karitatív munkában szolgál, így a Szent Vince Egyesület tagjainak, különösképpen pedig a solothurni „Pro infante et familia” szeretetmű barátainak és munkatársainak. A könyv nyomán a fiataloknak is meg tudjuk mutatni, mennyire vonzó és értékes az ilyen szeretet-szolgálat. Bátorságot önthet mindazokba, akik Vincével együtt „küzdelmeken és szenvedéseken keresztül érlelődnek meg.” (G. Kranz). Szülők, tanítók, nevelők megerősödnek hitükben, mely Isten kegyelmi ajándékainak igazi termőtalaja.

Keel Anzelm



SAINT-VINCENT DE PAUL

1581 - 1660

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ

Depaul Szent Vince élete felöleli az 1581-től 1660-ig terjedő időt, a hatalmas Richelieu és Mazarin kardinálisok korát, de ugyanakkor a Franciaország szívében dúló 30 éves polgárháború időszakát is, kimondhatatlan nyomorával, ínségével együtt. A szükséget szenvedők nagy barátja életének tevékenysége kiterjedt a Pyreneusoktól Párizsig, Lyontól az afrikai partokig. De életműve ennél sokkal nagyobb. Halála után művei már ismeretesek voltak a francia provinciákon túl, így Írországbban, Lengyelországban, Tuniszban, Algírban és Madagaszkáron. Ma, három évszázad elmúltával ezek a felebaráti szeretet világszerte ismert intézményeivé váltak.

Az egykori gaszkonyi parasztfiútól – aki az első latin szavakat atyja sertéseinek őrzése közben tanulta – később Franciaország királyai kértek tanácsot és segítséget. Egész tartományok neki köszönhették megmentésüket az elvadult zsoldos seregek fenyegető pusztításaitól, a nép neki köszönhette, hogy megmenekült az éhségtől, a pestistől.

Számtalan végső testi-lelki nyomorban szenvedőt segített ki szorongatott helyzetéből. Depaul Szent Vince élete egyetlen kalanddá vált, de nem azért, mintha ő maga ezt kereste volna, hanem mert emberszeretete, merészsége nem ismert határt, ha mások megsegítéséről volt szó.

Felebaráti szeretetének titka nagy istenszeretetével magyarázható, amelynek teljesen kiszolgáltatta magát. Számára természetes volt, hogy szenvedő embertársában a szenvedő Urat lássa. A felebaráti szeretet zsenijévé lett, a gályarabok testvére, a börtönök állandó

vendége, Afrikában sok rabszolga megmentője, a Párizsból kiközösítettek lelkesze, a falvak népmissziója, lelkiezető az előkelők házában, a királynő alamizsnása és ahogy mondják a „legkonokabb koldus”, akit Párizs valaha látott.

Szívének szeretetével párosult a gaszkonyi parasz-
tok körültekintő józansága, amikor talált-gyermekek,
árvák, hajléktalanok, aggok, éhezők és betegek részére
otthonokat létesített, amikor misszióspapokat képe-
zett ki, hűséges munkatársával pedig, Marillac Lujzá-
val együtt irgalmas nővéreket küldött mindenüvé, oda,
ahol a legnagyobb nyomort látta. Aki figyelemmel kí-
séri ezt a nagyszerű, szinte „kalandos” életet, tanúja
egy nagy és mélyen alázatos lélek önfeláldozásának,
amely az emberiség jólétéért munkálkodva hatásával
túlélte a századokat és alapítványaival, intézményeivel
még ma is körülöleli a földkerekséget.

És most, napjainkban, amikor az élet emberközpon-
túvá vált; amikor egyre többet hangsúlyozzuk, hogy
mindenkiben – faji, vallási megkülönböztetések nél-
kül – meg kell becsülni az emberi méltóságot; amikor
nyíltan hirdetjük, hogy minden embernek egyformán
joga van a tisztességes megélhetéshez, kultúrához, ké-
peségei kibontakoztatásához; fontos, hogy a szeretet
nagy apostola, Depaul Szent Vince alakját odaállítsuk
a mai világ elé.

Elisabeth Heck könyve Depaul Szent Vince nagy
művének: A Szeretet Leányai megalapításának 350
éves jubileumára látott napvilágot. Elisabeth Heck
könyve nem egy teljes életrajz. A könyv célja csupán
az, hogy mint a francia film: Monsieur Vincent tette,
lepergesse az olvasó előtt azokat az eseményeket,
amelyek feltárják a szeretet e nagy apostolának szí-
vét. Fiatalkorától hogyan érlelődött benne és hogyan
bontakozott ki az emberszeretet, a részvét, a segítség.

Depaul Szent Vince életét sokan megírták. Az egyik életírója P. Coste: A nagy század nagy szentjének nevezi. Pietro Castagnoli ezzel kapcsolatban megjegyzi: Depaul Szent Vince tanítása minden idők nagy tanítása.

Ma elvárjuk minden embertől, legyen szolidáris minden éhező, fázó, tudatlan, az élet peremére sodródott emberrel és tehetségéhez mérten siessen segítségére a rászorultaknak.

Ha e könyv elolvasása felkelti bennünk az együttérzést, a szolidaritást éhező, tudatlan, szenvedő embertársaink iránt, elérte célját.

– A könyv végén időrendi táblázatot adunk a Szent életéről és párhuzamosan a politikai eseményekről is.

Kiadó

A KÉT KIRÁLYNÉ

„Vince, jobban ügyelj a kövekre!” – kiáltotta a gazda, Depaul János, aki egy magaslatról figyelte a három fiú versenyfutását, amint gólyalábakon szaladtak. Ezen a mocsaras pusztaságon szükség volt a gólyalábakra a juhok és a disznók őrzésénél.

A gazda tekintetével követte fiát, és halkan dicsérte magában: „Brávó, kisfiam!” – Öröm is volt látni, milyen biztossággal és könnyedén mozgott előre a kis lurkó a hosszú póznákon. – Vince, az ő fia! Milyen derekasan tart lépést a néhány évvel idősebb szomszéd fiúkkal: Henrikkel és Károllyal. Szinte fájón gondolt arra, milyen nehézkes és esetlen ő ifjúságának attól a szerencsétlen napjától kezdve, amikor egy viharban a nyáj után akart szaladni, közben megbotlott, és lábát törte. Azóta is csak sántítva tud járni.

„Állj!” – hallatszott a gazda hangja a magasból, ahonét a játékot figyelte. A versenyzők hirtelen megálltak: Vince egy méterrel megelőzte társait.

„Te győzték, Vince!” – kiáltott Henrik, az idősebbik. Károly bosszúsan harapott az ajkába, de nem szólt. Amikor az apa látta, hogy Károly rosszkedvű, így szólt fiához: „Vince, neked azért óvatosabbnak kell lenned! Gondolj az én esetemre, s annak következményére. Akkor annyi idős lehettem, mint te most. Könnyű megakadni egy bozótban, vagy megbotlani egy kőben.” – Károly most szabad folyást engedett mérgének: „Én is ezt gondoltam. Miért kell olyan ész nélkül rohanni!” A gazda enyhítésül mind a három fiút megdicsérte: „Látom, hogy mindnyájan jól tudjátok használni a gó-

lyalábakat. Nyugodtan rátok lehet bízni a nyáját.” – S fiának, aki mellette állt, titokban megszorította a kezét. Henrik ragyogó szemmel szólt a gazdához: „Ugye, a győztes kívánhat jutalmul egy történetet?” – Vince szeretne volna Károlyban az indulatot lecsillapítani, azért így szólt: „Károly válassza ki a történetet!” Károly megenyhült hangon kérte a gazdát: „Meséljen nekünk Margit királynéről!” Ennek a gazda is szívesen engedett, de elkomolyodott.

Szörnyű dolgokról mesélt Depaul János. Karjával észak felé mutatott, ahol fekete felhők tornyosultak, mintha jeleznék a történetet.

„Ha ebben az irányban mennének, Párizsba jutnátok. Ott ünnepelte néhány évvel ezelőtt esküvőjét Margit hercegnő. Sohasem örültek még országunkban úgy egy esküvőnek, mint ennek, melynek végre a békét kellett volna meghoznia. – Előbb azonban meg kellett nektek valamit magyaráznom. Akkor egy új vallást hirdettek, melynek követőit hugenottáknak nevezték. A katolikusok, akik közé mi is tartozunk, erősen tartották hitüket. Sajnos, éveken át harcoltak egymás ellen elkeseredett gyűlölettel katolikusok és hugenották. Ekkor a király, aki katolikus volt, véget akart vetni az örökös harcnak. Magához hívatta a hugenották vezetőjét Navarrai Henriket, s ezt mondta neki: „Elég vér folyt a polgárháborúban. Legyen végre béke! Hogy kötésünket biztosítsuk, feleségül adom neked Margit nővéremet.” Az egész ország ujjongott. Mindenki a szép Margitról beszélt, akit a béke angyalának tekintettek. Sok hugenotta utazott Párizsba, hogy részt vegyenek az ünnepségeken, és együtt örülhessenek a békességnek katolikusok és hugenották között.

Csak egyvalaki nem örült, a király anyja. Nem akarta ezt a házasságot, nem szívelhette a hugenottákat, nem bízott bennük.

Amikor leszállt az este, titokban a király hálósobájába ment, és gyanakvó szavakat suttogott fiának: „A hugenották azért jöttek Párizsba, hogy téged megöljenek. Légy okos! Most minden a kezében van.” A király megrémült, gyökeret vert lelkében a kétkedés. Azonnal titkos parancsot adott katonáinak, hogy még az éjjel öljék meg valamennyi hugenottát Párizsban. – A hugenották mit sem sejtve tértek pihenőre, és a csodaszép esküvőről álmodtak. Nem figyeltek a vészharang hangjára sem, mely az éjszaka közepén megszólalt. Nem fogták fel a jelzőlövést sem, mely a király katonáinak indítást adott az öldöklésre. A katonák berontottak a házakba, betaszították az ajtókat, s félálomban szúrták le a hugenottákat.

Elképzelhetitek, milyen halálüvöltések hangzottak fel ebben az éjszakában! Navarrai Henrik, a hugenották vezére is áldozatul esett volna, ha meg nem tagadja hugenotta hitét. „Vérnász” a neve ennek a napnak, mely oly pompásan indult, és ilyen borzalmasan végződött. Gondolhatjátok, hogy ezután még fokozódott a gyűlölet és ellenségeskedés. Még a szépséges Margit élete is bizonytalanná vált.”

Vince lángoló arccal ugrott fel, szeme szikrázott. Izgatott hangon kiáltotta: Ha én megnövök, Margit királyné katonája leszek, és megvédem őt. Szavain érződött, hogy szinte látja maga előtt a szép királynét.

„Én is katona szeretnék lenni, és elmenni messze országokba. Ez biztosan jobb, mint örökké az állatokat őrizni” – mondta fellelkesedve Károly. A csendes Henrik csak a fejét rázta, és így okoskodott: „Ha több birkánk és disznónk lenne, meg egy pár ökrünk, és jobb házunk, mint a mostani, akkor itthon mégis csak jobb lenne.”

Alkonyodott. A nap vérvörösen ment le nyugaton. Visszatükröződött ez a kép a lapály pocsolyáiban, és

Vincének a sok kiontott vér jutott eszébe. Ugyanerre gondolt az apa is, és folytatta: „Ez a föld át van itatva vérrel. Mennyi csata folyt ezen a mi vidékünkön is. Hallottatok már hős Rolandról? Róla majd máskor mesélek. Most már ideje, hogy hazahajtsuk a nyáját.”

*

Éjszaka Vincének nehéz álma volt. Azt álmodta, hogy fegyveres katonaként őrt állt Margit királyné ajtaja előtt, amikor gyanús lépéseket hallott a távolból. A lépések mind hangosabbak lettek, és idegen hangoktól visszhangzottak a hosszú folyosók. Vörös fény futott végig a falakon, és mindig közelebb jött. A következő percben sötét tekintetű férfiak jöttek fáklyákkal kezükben. Az egyik kardjára csapva rákiáltott: „El innen! – vagy agyonszúrunk!”

Vince hangos kiáltással riadt fel átizzadva. Az édesanya felkelt, kis olajlámpájával odavilágított a gyermekek fekvőhelyéhez. Mária, a legkisebb testvér síró hangon nyöszörgött: „Anya, valaki folyton kopog az ajtón, félek.” – Kisöccse, Gayon is nyögve forgolódott. Az anya először a kis Máriához ment: „Senki sem kopog kicsikém, csak a szél rázza az ajtókat. Aludj csak nyugodtan tovább!” – Aztán egy pillantást vetett Gayonra, aki már ismét aludni látszott, majd a lámpát Vincére fordította. A fiú nehéz lélegzettel feküdt, arca forró volt, szemei lázasan csillogtak. Az anya aggódva kérdezte: „Miért kiáltoztál? Felébredted a kicsinyeket.” Aztán simogató kezét gyengéden tette fia forró homlokára. „Csak nem leszel beteg, Vince?” A fiú felült, segítségkérően ragadta meg anyja kezét és izgatottan mondta: „Margit királynéről álmodtam. Szörnyű volt! Nem tudok tovább aludni, hadd keljek fel!” – „Mi jut

eszedbe az éjszaka közepén? – csitította anyja. – Akkor legalább a lámpát hagyd itt!” – kérte Vince. Anyja nyugtatta: „Itt maradok melletted, míg el nem alszol.” Milyen jól esett most ez az anyai szó a zaklatott lelkű fiúnak ebben a sötét, vad, viharos éjszakában. Azután az édesanya előhúzott egy kis képet. Máriát ábrázolta Gyermekével, kis búcsüemlék volt. Odatette Vince közelébe, a falhoz támasztotta, és gyengéden beszélgetett fiához: „Ő a mennynek Királynéja. Sokkal nagyobb, hatalmasabb és szebb, mint a földi királynék. Isten Fiával Ő meg tudja védeni Franciaország királynéját is, és nem történik vele semmi baj a palotában.” Vince már majdnem félálomban hallgatta anyja szavait, majd azt kérte, énekeljen neki az égi Királynéről. Az édesanya majdnem suttogva, hogy a többiek fel ne ébredjenek, dúdolta fiának a Salve Regina-t.

A szabályos lélegzés, és az ajkak körüli mosoly elárulták, hogy Vince már nyugodtan alszik. Így látta az apa is, aki szintén felkelt a beszélgetésre. – „Nem gondolod, hogy a te sötét történeteid zavarták meg Vince álmát?” – szölt férjéhez az anya. Az apa csendben nézgette fiát – és szinte a foga között mormolta: „Ha katonára akar lenni, meg kell tanulnia elviselni az én történeteimet.” Az anya folytatta: „Nem vetted észre, mennyire megrendítették őt a szomorú dolgok? Már tegnap este láttam rajta, mennyire messze jár gondolataival.”

Depaul gazda hallgatott, csak magában gondolta: „Én is messze lennék innen, ha az a baleset nem lett volna. Még ma is vonz a kaland.” Felesége tudta ezt, és mindig gondot okozott neki férjének kielégítetlen vágya.

Az apának lefojtott gondolatai, messzevivő szándékai Vince fiában is megvoltak. Ő is szerette a vihart, mely a tenger felől zúdult a tájra.

Másnap része volt benne. Léceire támaszkodva nézett farkasszemet vele. Az eső belecsapott arcába, a szél szétborzolta haját és tépte ruháit. A fiú felkiáltott a felhőkre, melyek úgy kergették egymást, mint a vad lovak. Közben elképzelte, mintha csatában volna egy zászló alatt, melyen Margit királyné képe van kihímezve úgy, mint a plébános úr miseruháján a szentek. Ilyenkor belekiáltott a vihar tombolásába. Csak látná egyszer a tengert! Most biztosan házmagas hullámok tornyosulnak a Biskaya-öbölben, ahogy édesapja mesélte. A hajók úgy lebegnek rajta, mint a száraz levelek a szélben. Aztán rágondolt azokra, akik ilyenkor veszélybe kerülhetnek, akik a hajókon utaznak. Kihúzta zsebéből a mennyei Királyné képét, és a távoli tenger felé fordította. Jézus, aki életében egy pillanat alatt lecsillapította a tengert, ma is meg tudja óvni az embereket a vízbefulladásától. Bátisan beleénekelte a vihar üvöltésébe: *Salva Regina* . . .

Eddig túlságosan lefoglalták gondolatai, most gyorsan állatai után nézett. Egy kis bárányt éppen hogy ki tudott szabadítani egy veszélyes bozótból. Amint a megsebesült állatot vállára vette, érezte a védtelen kis test remegését. Részvét árasztotta el szívét: „Szegény teremtés!” Elhatározta, hogy otthon külön fogja ápolni, míg meg nem gyógyul. Ennél a gondolatnál úgy érezte, mintha egy hang belülről halkan azt modaná, hogy olyan katona legyen, aki nem sebeket okoz másoknak, hanem aki a sebeket gyógyítja. A hang megértette vele, hogy csak akkor teheti ezt, ha nem a földi, hanem a mennyei Királyné katonája lesz.



SZENT VINCE ÉS SEGÍTŐTÁRSA MARILLAC SZENT LUJZA

OSTOR NÉLKÜL

Már korán reggel fellendült Vince a szamár hátára, és megveregette nyakát: „Rajta öregem, ma a malomba megyünk!” Az állat vidáman ordított a friss reggeli levegőben. Depaul gazda észrevette, hogy Vince ostor nélkül akar menni, dohogva ment utána és dorgálva mondta: „Bátyád sohasem megy ostor nélkül. A szamár szeszélyes, könnyen megbokrosodik az úton.”

Ne félj, Papa! Nálam nem fog megbokrosodni! – Vince magabiztos szavai bosszantották az apát, zsörtölődve folytatta: „Ha majd katona leszel, fegyver nélkül mész a csatába?”

Vincének útközben volt ideje gondolkozni apja szavain. Mialatt a szamár békésen baktatott könnyű terhével, a fiú fejében nehéz gondolatok hánykolódtak. Mint katona, nemcsak hogy ostort kellene használnia, hogy oktan állatot verjen, hanem azt is meg kellene tennie, hogy kardjával egy ember mellét is átdöfje. Igen, – bátyját nem zavarja az ilyesmi. Milyen szívtelenül tudja ütni a szamarat! Hányszor kivette már az ostort a kezéből, mikor dühösen ütötte a szegény állatot. Eszébe jutott egy kép a templomban: az Údvözítőt a katonák ostorozzák. Talán ezért gyűlölte annyira az ostort. Különösképpen, a szamár neki mindig járt szót fogadott, ha nyugodt szavakkal a nyakára tette a kezét. A bátyjánál viszont csakugyan csökönyös volt, még az ostorcsapások után is. Egészen úgy, mint kis húguk, Mária. Hányszor megütötte őt a bátyja, mégis dacosko-

dott vele. Alighogy hátat fordított bátyja, a kislány éppen az ellenkezőjét tette, mint amit kívánt tőle. Ha azonban Vince kért tőle valamit, neki mindenre kész volt. Visszafelé a malomból Vince a szamar mellett szaladt, mert az a nehéz liszttel tele zsákokat cipelte a hátán. Egyedül volt, ismét gondolatok forogtak lelkében. Mi lenne, ha egy hugenotta jönne az útjába, aki rárontana, és agyon akarná ütni? S mi lenne, ha ő ahelyett, hogy kardot rántana, mosolyogva barátként felé nyújtaná kezét? Nem lehetne ezt egyszer megkísérelni? Nem volna ez szebb és okosabb, ha egyszer barátként találkoznának hugenották és katolikusok?

Vincét hirtelen nyers kiáltozás riasztotta fel gondolataiból. „Micsoda igazságtalanság! Meddig tűri ezt a jó Isten? A gazdagok zsákszámra viszik a lisztet házukba, és a szegénynek maroknyi sem jut.” Egy asszony állt mellette gyűlölettől feldúlt ábrázattal.

Vince megállította az állatot, és szelíden szólt az asszonyhoz: „Nem vagyunk mi gazdagok, asszonyom! Sokáig kell eltartani ennek a lisztnek a hatgyermekes családban.” Az asszony most eltakarta arcát és panaszosan jajgatott: „Senki sem könyörül rajtunk, sem Isten, sem ember. A molnár elküldött, mert az utolsó kis zsák lisztet nem fizettem még ki. Szegény gyermekeim! Nincs apjuk: a háborúban esett el. Végén vagyok az erőimnek!”

Vince szívében mérhetetlen szánalom ébredt. Pillanat alatt határozott. Nyugodt hangon szól az asszonynak: „Segítsen a zsákokat leemelni! Tartsa ide a kötényt!” Az asszony a csodálkozástól elnémulva mintegy félálomban engedelmeskedett. A fehér liszt porzott a sötét köténybe, s olyan sok omlott, hogy már alig bírta tartani. Aztán leült a földre, mintha rosszul lett volna, és mereven nézte a lisztet, mint egy csodát. Nem volt képes megszólalni.

Vince előhúzta az égi Királynő képét, odaadta az asszonynak, és így szólt: „Ő küldte ezt magának, ne felledkezzék meg Róla soha, ha nagy bajban van!” Az asszony sápadt arca megvonaglott, sírás rázta egész testét. Vince pedig összeszedve minden erejét, a félig üres zsákot visszaemelte a szamár hátára. – Salve Regina! Üdvözlégy Királyné!” – dúdolta magában, amint ismét a szamár mellett futott. Az állat bamba szemében most mintha a nap tükröződött volna vissza, és Vincének úgy tűnt, mintha a szamárnak máskor bánatos arca most nevetne az egész eseten. Ő maga is rendkívül könnyűnek és boldognak érezte magát.

Nem bánta volna, ha még hosszabb lenne az út, és ilyen boldogan járhatott volna még ezen a pompás napon, de megpillantotta apja házát. Az alacsony ház szegényesen állt a mocsaras lejtőn, mintha láthatatlan ostorcsapások alatt görnyedezne. Vince önkéntelenül meglátsította lépteit, a szamár pedig kérdően fordította hátra fejét, mintha kérdezni akarna valamit.

Vince magát is erősítve így beszélt a szamárnak: „Nem lesznek meglepődve velünk! – De azért bátorság, öregem!” Ebben a pillanatban világosan látta, érezte, hogy nagy bátorságra lesz mindig szüksége a Királyné szolgálatában. Milyen nehéz dolgokat fog még kívánni tőle! Ostorral verni egy állatot, ehhez nem kell bátorság, de hogy most édesapja szeme elé kerüljön, ahhoz igazán bátorságra lesz szüksége.

Apja már ott állt a kapuban, kezét a szeme fölé emelve. Eléje jött az érkezőnek, s azonnal meglátta a félig telt zsákot. Szidni és káromolni kezdte a molnárt. Vince máskor félt, ha apja haragos volt, és a szemében meglátta az indulatot. – Mi adott most Vincének bátorságot, hogy az igazságot olyan gyorsan és nyugodtan megmondja?

„Verj meg, Apám az ostorral, de én nem tudtam másképpen cselekedni. Egy özvegyasszonyak adtam a felét!” Az apa dermedten állt ott. Nem bírta belevágni öklét ebbe a tiszta homlokba, – meg zavarba is hozta fia nyugodt bátorsága, egyenes tekintete. Ez a magatartás felnőttek is becsületére válnék – gondolta, és szó nélkül megfordult, bicegve ment az istálló felé. Vince nem tudta magát visszatartani, utána rohant és átkarolta: „Bocsáss meg!” – kérte könnyes szemmel. Az apa félretolta, és úgy morogta: „Bolond gyerek! Dehát nem tettél semmi rosszat!”

Vince ezután megkereste édesanyját, és megmondta neki: „A képecskédet is odaajándékoztam!” Az anya átölelte fiát és azt mondta: „Most már a szívedben kell hordanod az égi Királynő képét!”



NASEAU MARGIT AZ ELSŐ IRGALMAS NŐVER

KARÁCSONYI JÁTÉK

„Végre elment ez a fajankó! Már attól félttem, hogy itt marad”, fakadt ki Mária fivérének, Vincének. „Ne szidd a bátyádat éppen most, karácsonykor. Most ment a templomba, ahol az igazi kis Jézus vár rá” – magyarázta Vince. Mária azonban nem hagyta magát meggyőzni. „Nem lesz öröme ebben a goromba fickóban. Ma egész délután káromkodott az istállóban. Én a szénába bújtam, hogy megijesszem, csak úgy tréfából, ezért meg akart verni. Csakhogy én fürgébb vagyok, és elmenekültem. Helyettem aztán a szamarat püfölte el.”

Vince még egyszer védelmébe próbálta venni bátyját: „Csak azóta olyan goromba és nyughatatlan, amióta a szomszéd Ferencsel barátkozik.”

„Eh, mit! Minél nagyobb a bátyám, annál kevésbé bírom,” – állapította meg Mária. – „Hát megkezdjük most a karácsonyi játékot?”

„Ha te az Istenanya szerepét akarod játszani, nem szabad így beszélned testvéredről. Jézus Anyja minden embert szeretett”, – oktatta Vince a kishúgát. Ez nem válaszolt, hanem buzgón kutatott anyja ládájában.

„A kék kendőre okvetlen szükségem van. Vajon hol van? Máriának kék kendője volt, láttam a képen a templomban.” Végre meglátta, keze belemarkolt a puha szövetbe. Nagy örömmel rántotta ki. De jaj, a varródoboz is kirepült vele, és nagy csattanással ért a padlóra. Tű, cérna, pamutgombolyag: minden szétszóródott.

„Ojjé, míg mindezt összeszedjük, addig a többiek már haza is érnek,” jajgatott a kislány.

„Micsoda hiú kis teremtés is vagy te! Mintha csak az a kék kendő lenne a legfontosabb!” – dorgálta őt Vince. „Te pedig inkább a jászolt készítsd elő! Majd magam felszedem ezt a holmit. Te úgyszint csak útban vagy nekem” – állapította meg Mária. Vince átment az istállóba, melyet csak egy redves ajtó választott el a lakástól. Az állatok csodálkozva fordították fejüket a szokatlan éjjeli látogató felé. Pedig gyorsan és ügyesen kellett cselekedni. Először a jászlat kellett elkészítenie. Vince megtisztította, és friss szalmát tett belé, majd egy pelenkát tett rá.

Nagyobb munka volt az ökör fejét feléje fordítani. Az állat toporgott és bögött, mert nyugalmanak megzavarása sehogy sem tetszett neki. A szamár azonban szelíd és szomorú nyugalommal engedte, tegyék vele, amit akarnak –, éppen odaállt, ahova Vince kívánta.

„Az ökör és a szamár már megvolna. Már csak a kis Jézus hiányzik” –, kiáltotta Vince az istállóból.

„És én is hiányzom – vagy nem?” – méltatlankodott Mária. Feltette fejére a kék sálát, kivette a kis pólyás testvérkéjét az ágyból, és megjelent vele az istállóban. Vince ráirányította a lámpás fényét és álmélkodva mondta: „Olyan vagy, mint az igazi Mária!” – Mária sürgetve intézkedett: „Vedd le a pásztorköpenyt, és terítsd a válladra. Kár, hogy apánk magával vitte a templomba a kalapját! De te, József, úgy sem vagy olyan fontos, mint én.” Ebből a megjegyzésből majdnem veszekedés lett, ha a kicsike le nem köti figyelmüket éles sírásával. Most, mikor minden készen volt a karácsonyi előadáshoz, a kicsi bömbölt, mintha ölnék. Mária erős hangon ráparancsolt: „Hagyd már abba az üvöltést, kezdeni akarjuk a játékot!” Mikor ez sem

használt, mérgesen rázta húgocskáját és ráparancsolt: „Kiállhatatlan kis jószág, végre legyen csend!”

Vince elképedt: „Így bánsz a kis Jézussal? Nem szégyelled magad? És te akarsz Mária lenni?” Mária sírásra fakadt. Vincének most szerencsés ötlete támadt, amely talán megmenti a játékot a kellő pillanatban. Berohant a lakásba, és keresett egy konyharuhát. Tudta, hogy az állványon a fazékban méz van. Csak a ruhának a csücskét akarta belemártani az édességbe, s bum! – A következő pillanatban a földre zuhant a fazék. Mária odarohant és jajgatott: „Te ügyetlen! Lesz itt haddelhadd! De nem én voltam!” „Én voltam – szölt Vince csendesen. Egyébként az igazi Szűz Mária sosem mondta Józsefnek: Te ügyetlen!” Mária nem késett visszavágni: „De József sem mondta soha Máriának: „Te hiú teremtés!”

Most beötömték a mézes ruhát a „kis Jézus” szájába, így egy darabig csend lett. Vince ünnepélyesen kijelentette: „Megkezdhetjük a karácsonyi játékot. Mint József, én beszélek először. Kis Jézus, én nagyon megértem sírásodat, Neked igazán nem öröm ezen a rongyos világon lenned. Te jobbhoz vagy szokva. Te egyenesen az égből jöttél, és most ebben a kemény jászolban kell feküdnöd. Jól tudom, csupán szeretetből akartál a legszegényebb gyermek lenni.”

Miközben a gyermekek így varázsozták a betlehemi éjszakát saját otthonukba, bátyjuk korábban hazaért, és az istálló falához támaszkodva, éppen a kis ablak alatt mindezt végighallgatta. Testvérei egészen elmerültek a játékban, nem vették őt észre. Amint hallgatta beszédüket, egyre barátjának, Ferencnek szavai jártak az eszében: „Ezek a Jézuska-mesék csak a gazdagokért vannak.” Otthon erről nem beszélt, szülei előtt úgy tett, mintha az istentiszteletre menne, bensejében azonban sötét gondolatok jártak. „Mit veszítek, ha

nem megyek templomba? Hiszen Isten is a gazdagokkal tart. Megáldja őket a javak bőségével, míg a magunkfajta ember reggeltől estig vesződik, mégis szegény marad.”

Bentről ismét hallani lehetett öccsének tiszta hangját, amint a szamárhoz beszélt: „És most, kedves öregem, te is szólhatsz a kis Jézushoz!” Mária felpattant: „Mi nem jut eszedbe? Nekem, mint Máriának kellett volna kezdenem.” „Jó, hát mondj már valamit te is!” – hagyta rá Vince. Egy kis kényszerszünet után meg is szólalt Mária: „Kis Jézus, te nagyon kedves vagy. Én majd nagyon vigyázok rád, hogy a gonosz Heródes meg ne találjon.” Itt megakadt, és zavarában könnyökével megbökte Vincét: „Most az öreg következik.” Vince átkarolta a szamár nyakát, és így szólt: „Kis Jézus, a szent éjszakán az állatok is beszélni kívánnak veled, mert őket is szereted! Hiszen a jászolban ökör és szamár is szemlélhetett Téged.” Mária hozzáfűzte: „De csak Mária és József után”, majd a szamárhoz fordult: „Mondd csak meg a kis Jézusnak, ki üt téged olyan kegyetlenül?” Vince itt félbeszakította: „Kis Jézus, tedd, hogy a bátyám megint olyan kedves legyen, mint azelőtt, . . . és vedd ki kezéből az ostort! Te jól tudod, milyen fájdalmas a korbácsütés, hiszen a katonák Téged is . . .” Ebben a pillanatban Mária élesen felsikoltott, ledobta magáról a kendőt, s a lakásba rohant. Ott levetette magát az ágyra, és a takarót magára húzta. Az aggódó Vincének csak annyit tudott mondani: „Valaki benézett az ablakon! Láttam!” Vince figyelmeztette: „Ne nyugtalankodj! És Mária nem hagyta ott gyermekét, Nem volt olyan nyúlszívű, mint te . . .” Kishúga azonban riadtan kiabált és sírni kezdett. Vince nyugtatta, és a „kis Jézust” is visszavitte ágyába.

Amikor a szülők hazaértek, Vince még mindig a kis testvér mellett ült, aki folyton sírt. Vince kérdően nézett édesanyjára: „Állandóan sír és kiabál. Talán beteg?” – Majd elpirulva ezt dadogta: „Mézszel akartam megnyugtatni, s . . . akkor törött el az edény.” Az anya mintha nem is hallotta volna már Vince szavait, aggódva vette karjaiba a kicsikét, majd szívéhez szorította: „Már délután láttam, hogy valami baja van. Istenem, csak nem hal meg?!” – sóhajtott félelemmel.

„A mi kis Jézusunknak nem szabad meghalnia!” – zokogott fel Vince. Az általános izgalomban senki sem hallotta meg szavait, csak a nagy fiú, aki némán állt mögötte, majd egyszerre határozottan megszólalt: „Én elmegyek Dax-ba orvosért!” – „Ilyen nagy baj talán nincs, mondta az apjuk. Még néhány órára lefekhetsz, és reggel korán elmész.” A nagyobbik fiú azonban már kint volt, és nagy lépésekkel sietett Dax-ba. A sötétségben ökölbe szorította kezét és ezt csikorogta: „Talán csak nem hal meg a kicsi?” Egész úton kísérte őt öccsének, Vincének síró kitörése: „A mi kis Jézusunk nem halhat meg!” A kis Jézus! Az ő szívében valójában nem halt-e meg?

*

Depaul gazda legkisebb gyermeke a következő napokban élet és halál között lebegett. Aggodalmas csend nehezedett a házra. Máriának már nem kellett félnie bátyjától. Az istállóban elnémult a szitkozódás. Az édesanyjának szívében pedig a reménytelenségben is kinyílt a vigasz, nagyobbik fia egészen új és jó oldaláról mutatta magát. Tőle is átvette a virrasztást.

Délután, mikor az édesanya ismét aggódva hajolt a beteg gyermek fölé, megkönnyebbülve észlelte, hogy a

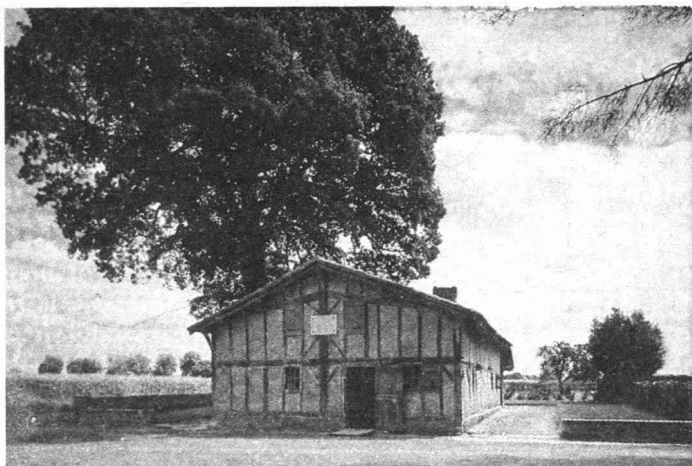
betegség óta most alszik először nyugodtan. Könnyes szemmel intett nagy fiának és suttogetta: „Jobban van. Te mentetted meg. Köszönöm neked!” – és megszorította a kezét. A fiú megfordult, és szó nélkül botladozott ki az istállóba, mert forró sírás tört ki belőle. Csak a szamár volt egyetlen tanúja mély felindulásának. A fiúnak most tűntek fel először fájdalmasan az állat testen látható véres nyomok, melyek az ő veréseitől származtak. Ügyetlenül húzta végig kezét az állaton, mint-ha le akarná törölni a szomorú jeleket.

*

Másnap Háromkirályok ünnepére készültek. Vince lelkét, értelmét teljesen lefoglalta az ünnep. Édesanyjához fordult gondolataival. „Milyen jó lehetett a pásztoroknak, hogy elsőnek láthatták Jézust. Hamarabb, mint a királyok.” – Az anya szelíden felelte: „Jézus őket hívta először, mert szegények és egyszerűek voltak.”

A nagy fiú hallotta a beszélgetést. Hánykolódó lelkében ismét felébredt a kérdés: Kinek van igaza? Ferencnek, aki azt mondta, hogy Jézus a gazdagokhoz van közel, vagy édesanyjának, aki azt mondta, hogy Jézus a szegényekhez és az egyszerűekhez jött?

Az ünnepen ő lépte át elsőnek a templom küszöbét.



SZÜLŐHAZA

4. rész

A HÍVÓ HANG

Vince örömkialtással ugrott fel az asztaltól, mikor észrevette az ő helyére tett pénzt: „Most megvehetem a pásztorsípot!” – Azután boldogan átölelte édesapját.

„A megtalált juhért! – magyarázta az édesapa, – alig reméltem, hogy visszakerül.” „Az valóban nagy tett volt”, hagyta helyben bátyja is dicsérőleg. Nem sejtették, hogy Vince akkor a bibliai jó Pásztorra gondolt, s ezért nem kímélte a fáradságot, hogy megtalálja. Ez egészen az ő titka volt.

Gyermekien ragyogó szemekkel nézett atyjára és kérte: „Elugorhatok Dax-ba most mindjárt? Ma éppen vásár van ott, biztosan meg tudom venni a sípot.” „Hát

menj csak! Elég sokáig kellett várnod, hogy a pénz együtt legyen –, szolt csendesen az apa. Aztán még hozzátette: Ne rohanj annyira . . ., még feldönthetsz valakit a vásárban.” Öccse, a kis Gayon nyafogva kérte: „Ugye, majd én is furulyázhatok rajta, mikor őrzöm az állatokat?” Vince az ablakon visszakialtotta: Mindenki játszhat rajta . . . hébe-hóba . . .” Aztán a pénzt megmarkolva zsebébe dugta kezét, nehogy elveszítse a síp árát.

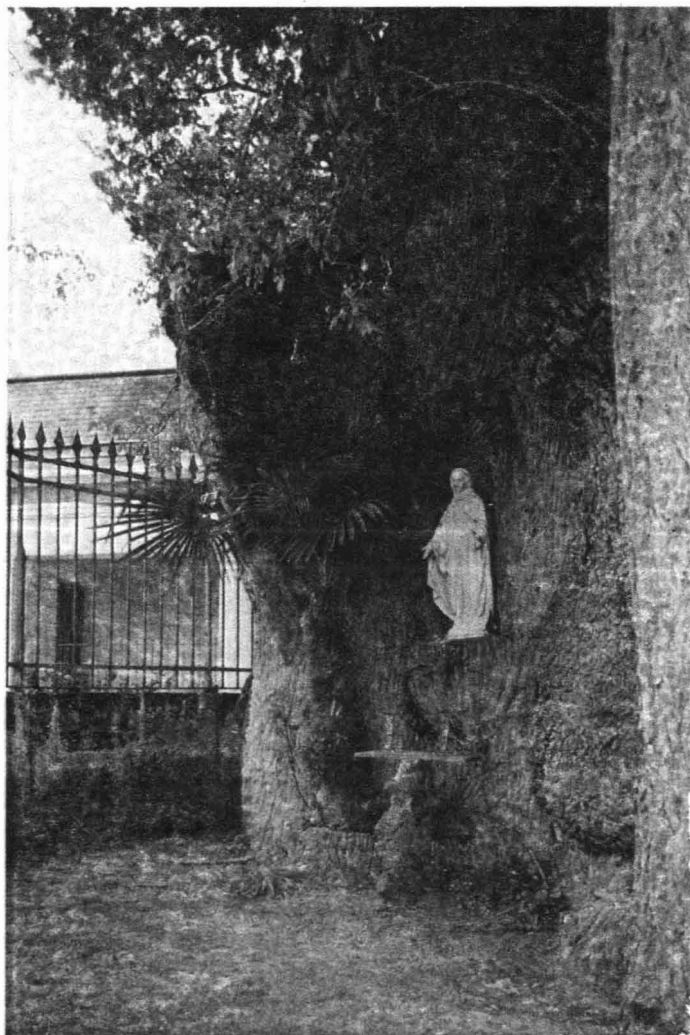
A kis pásztorgyerek számára különös varázsa volt a vásár mozgalmasságának. Vidám, könnyű szél lengedezett. A székesegyház tornya körül galambok röpködtek. Vince felnézett rájuk. Egyszer csak valaki rászól: „Mit bámulsz a levegőbe? – majdnem fellökted ezt a béna embert. Nem látod? Alig tud mozogni.” Vince akkor döbönt rá, hogy gondolatai mennyire lekötötték, s valóban nem figyelt az előtte álló öreg emberre, aki bottal járt, és nehezen cipelte béna lábait. Vince ijedten állt meg, és alig tudott dadogni: nagyon sajnálom . . . A fiú rémült arca megengesztelte a beteg embert, csendes hangon, mosolyogva mondta: „Nincs olyan nagy baj! Nem akarom elrontani a vásári jókedvedet. Az olyan embernek mint én, nincs is itt sok keresnivalója. De azt gondoltam, hogy ott, ahol oly sok haszontalanságra van pénzük az embereknek, talán jut valami egy kiszolgált katonának is. Az ember feláldozta ifjúságát és egészségét a királynak és a hazának, és most mindenkinek útjában van, és teher sajátmagának is.”

Vince valami megnevezhetetlen keserőséget látott a fáradt, sápadt arcon. Egy pillantással végigmérte a szegényes ruhát és rossz cipőket. Erre kinyitotta a tenyerét és átcsúsztatta pénzét a reszkető öreg kezébe. „Te jó gyermek!” – mormolta a férfi, és szeméhez kapott, hogy eltakarja könnyeit. Vince ezt látva zavartan el-sietett, vissza se nézett. Azt természetesnek találta, hogy a gyermekek sírnak, sokszor az asszonyok is, de

hogy egy férfi sír, méghozzá katona, azt nem bírta nézni. Úgy haladt el a sok csecse-becse között, hogy alig nézett jobbra vagy balra. A székesegyház előtt még egyszer végigpillantott a vásáron: vajon hol lehet az annyira kívánt furulya? S mivel most már nincs mit keresnie a vásárban, haza is mehet. De éppen ezt akarta késleltetni. Nem szívesen gondolt rá, mit szólnak majd szülei, testvérei. Csalódás lesz számukra.

A templom hűvös homálya mintha hívogatta volna. A kegykép előtt gyertyák lobogtak. Ott látta az Égi Királynőt Gyermekével. Az ő Királynőjét!

Vincében most világosság gyűlt: Ő küldte útjába a béna katonát. Azt érezte, Királynéjának most örömet szerzett. Mintha mosolyogna rá. A katonát nem tudta elfelejteni. Vajon a földi királyné ajándékozott-e neki legalább egy barátságos mosolyt, elismerést szolgálataiért? Milyen másképpen jutalmaz az Égi Királyné! Lelkében érzi az elismerést. A karján levő Gyermek pedig mintha hívogatná! Óvatosan nézett körül. A templomban senki sem volt. A vásár lármája messziről szűrődött be. Egészen egyedül állt itt Királynéja előtt, és elkezdett halkán énekelni: *Salve Regina* . . . A hatalmas szentély visszhangzott hangjától. Aztán ismét ünnepélyes csend lett. Vince úgy érezte, itt az ideje egy titkos beszélgetésnek. Imádságként suttogta: „Mindig a közeledben akarok maradni és Fiadnak szolgálni. Mi szegények vagyunk, és édesapám ezt mondta: csak a gazdagok fiai lehetnek papok, a tanulás sok pénzbe kerül. Arra gondoltam: a betlehemi istállóban legelőször a pásztorok mentek Fiadhoz. S elfogadta Jézus a tejet, kenyeret, gyapjútakarót azoktól a szegény emberektől. Édesanyám mondta, hogy az egyiknek nem volt semmije, ezért egy dalt énekelt Gyermekednek, s Jézus kiterjesztette karocskáit, és odahívta egészen közelébe. Én is pásztorgyermek vagyok, engedj engem is közeledbe!”



XII. SZ. TÖLGYFA

NEHÉZ KEZDET

Vince otthonában sosem érezte a szegénység terhét. A szülők csendes, szótlan gondoskodása még a hétköznapokat is olyan melegséggel töltötte meg, hogy a gyermekek a bizalom állandó légkörében éltek, nem ismerték a gondokat, melyeket a szülői szeretet akkor elrejtett előlük.

S ha Vince itthon marad, ezt a nyugodt boldogságot természetesen váltotta volna fel az élet rendjét. Ahogy haladt az idő, Vince mindig jobban érezte lelkében a hívó hangot, de ezzel együtt nőtt a gond is benne, mert látnia kellett, hogy az ő vágya apja terveivel ellenkezik.

Hosszas beszélgetések és édesanyjának közbenjárására megtört a jég. Depaul gazda azonban számító ember volt, Vince lelkületét teljesen fel nem fogta. Kemény szavakkal fedte fel most már az ifjú Vince előtt, mit jelent számukra Vince taníttatása. Ami mégis rábírta, hogy hozzájáruljon fia kéréséhez, az is a számítás volt: Vince jó eszű, a papi pályán előre haladhat, s egyszer majd segítheti családját.

Amikor elindultak Dax felé, apjától kemény szavakat kellett hallania: „Fiam, tudod, milyen áldozatot hozunk érted. Dolgozz éjjel-nappal! S ami még fontosabb, szerezz magadnak gazdag barátokat, akkor majd gyorsabban érsz célhoz, és szüleid gondját is megkönnyítet.” Vince szorongva hallgatta apja szavait. Hányszor elmondta ezt ezen a szörnyű hosszú úton Dax-ig.

Milyen boldogan ugrándozva tette meg ezt az utat, mikor a vásárra ment furulyát vásárolni! Akkor nagyon gazdagnak érezte magát az apjától kapott pénz-

zel, most olyan volt, mintha koldulni indulnának. Látta a jól öltözött embereket, aztán oldalt pillantott apjára, aki a legjobb ruhájában is szegényesnek tűnt, s még hozzá sántított is. Vince szégyellte apját.

Legnyomorultabbnak azonban akkor érezte magát, mikor a kollégium vezetője előtt álltak. Bár a szigorú, komoly férfi átható pillantását derekasan állta, de mikor édesapjával a költségekről tárgyaltak – majdnem úgy, mint egy juh eladásakor – akkor legszívesebben föld alá bújt volna. Az apa lecsüggesztett fejjel hallgatta, mit kell fizetnie. – „Majd eladok egy pár ökröt, hogy elég legyen a tanulmányaidhoz” – mondta gondterhelten. Ezt már nem bírta Vince: „Azt nem teheted! – szakította meg indulatosan a beszélgetést –, azokra szükségünk van otthon. Akkor inkább visszamegyek veled haza.” Apja, azonban nagyon keményen ezt mondta: „Én azt akarom, hogy maradj! Egyébként később majd visszafizethetsz mindent. Mint pap, majd sokat keresel, és az egész családot segítheted.”

Aztán az előljárához fordulva folytatta: „Ismerek valakit, akinek fivére pap lett . . .” Itt az előljáró gyorsan intett a jelenlevő barátoknak, hogy kísérje el Vincét. Vincének el kellett köszönnie apjától . . . Elvezették a tanulószobába, és egy könyvet nyomtak a kezébe. A barát ott hagyta egyedül. Hamarosan két fiú lépett be beszélgetve. Amikor meglátták az idegen fiút, elhallgattak. Együtt hajoltak egy könyv fölé, amit látszólag együtt olvastak. Közben Vince felé néztek, lökdösték egymást s kuncogtak. Vince, miközben a könyvben lapozott, jól látta mindezt. Arca tüzes lett a szégyentől és a méregtől. A többi fiú jól öltözött volt finom kezekkel, köztük ő az egyetlen esetlen, szegényesen öltözött parasztfiú, kinek keze a munkától eldurvult. Azok megvetették őt. „Istenem, csak most ne üvöltsek ezek előtt az uracskák előtt!” – gondolta magában, és ajkába hara-

pott. Mindig mélyebbre hajolt a könyv fölé: nem tudta megakadályozni, hogy néhány keserű könnycsepp a könyvre ne hulljon.

A két fiú nevetgélve, hangoskodva ment ki. Ekkor Vince szabad folyást engedett könnyeinek. Még sohasem érezte magát ilyen elhagyottnak. Arra gondolt, hazamegy édesapjával a szegény kis faluba. Ott a tágas legelő magányában nem érezné magát olyan egyedül, mint itt. S a menyeyi Királyné? Hol van most Ő? Vajon itt valaha is el tudná énekelni az Ő dalát?

Egy kéz érintette a vállát. Könnyeinek fátyola mögött két barátságos kék szemet látott, melyből tiszta jószág sugárzott. A barát volt, aki idevezette. Meglátta a fiú könnyes arcát: „Csak a bátorságodat el ne veszítsd, fiam – szólt hozzá. Ha szorgalmasan tanulsz, hamar előre jutsz. Néhány napja itt volt Comot úr, a város egyik tekintélyes ura. Fiai nem akarnak tanulni. Az a terve, hogy egy szorgalmas fiút vesz a házába, hogy fiaival együtt tanuljon. Ez éppen neked való volna. Az a gazdag úr majd segítene, hogy célotat hamar elérjed. Ezért fogadd meg jó tanácsomat: Légy bátor! Szorítsd össze a fogaidat, és végy erőt magadon! Majd én is szólok érted egy jó szót az előljárónál.” A barát most Vince fölé hajolt, és a fülébe súgta: én is szegény szülők gyermeke vagyok. Nekem is nehéz volt a kezdet, de mégis elértem célotat.



KERESZTKÜT, AHOL KERESZTELTEK

ELŐSZÖR AZ OLTÁR ELŐTT

Vincének kemény munkájába került a latin nyelv tanulása, és a papi hivatáshoz szükséges ismeretek elsajátítása. A tanulás mellett a vállalt tanítást is el kellett látnia. Közben állandóan élt lelkében a nehéz gond, milyen erőfeszítést igényel mindez szüleitől. Meg kellett tanulnia mindent elviselni azért, hogy eljuthasson a mennyei Királyné szolgálatára. A hivatásra készülés megérlelte lelkében az a nagy értéket, hogy az oltár szolgálatát legbensőbb ügyének tekintse. Első miséjét minden külsőség kizárásával egy elhagyatott erdei kápolnában mutatta be.

Szótlanul ment az erdei ösvényen. Mellette lépdelt hűséges társa, a jóságos barát, aki a nehéz út elején melléje állt.

A többiek, kiket Vincével együtt szenteltek fel, hangosan beszéltek első miséjük díszes ünnepeiről... Vincét a papság méltóságának titka foglalkoztatta.

Ahogy a kápolnához közeledtek, a barát ezt gondolta magában: „Az egész mennyország örvendezni fog ma, amikor Vince az oltárhoz lép. Isten lelke lakik benne.”

A barát hirtelen megszakította gondolatait. A fiatal pap megállt, és mint aki segítséget keres, megfogta az egyik fa törzsét. Az arca halotthalvány lett. „Félek!” – dadogta reszkető ajakkal. Az öreg barát ismerte lelki szorongásait, atyailag karon fogta, nyugtató szavakkal bízta, s úgy vezette a szegényes kis templomhoz.

A templom előtt letérdelt, sokáig maradt így, nem mert az oltárhoz lépni. A gyertyák már égtek, de Vince még mindig térdelt. Ekkor hozzálépett a barát, meg-

érintette vállát, és halkán biztatta: „Isten félelmetesen nagy, de végtelenül jó is. Ő a Szeretet!” Vince fel-emelte szemét, meglátta az oltár felett a mennyei Királyné képét, karján isteni Gyermekével. A Gyermek most ismét intett neki, mint egykor: „Lépj közelebb, jöjj egészen hozzám!” Vince felállt, és szinte álomban lépett az oltárhoz. – Még egyszer elfogta a szorongás: az átváltoztatás szavainál. Megborzadt és úgy érezte, hogy a templom, a nagy erdő, sőt az egész világ rázughan, amikor először tartja kezében Istent. A szent esemény után boldogan érezte magán Jézus tekintetét, végtelen szeretetét. Ebbe a szeretetbe vonta be hozzátartozóit, akik távol voltak. Különös bensőséggel imádkozott édesapjáért, aki nemrég halt meg, és édesanyjáért, aki elsőként indította el az égi Királynő felé vezető úton.

*

A püspök rendkívül szívélyesen fogadta Vincét. Jövedelmező plébániát szánt neki. Azt is tudtára adta, hogy elődje, az öreg lelkész még ott van, de elhanyagolta kötelességeit, ezért le fogja váltani. Ha ez nem menne simán, a bíróságot is igénybe veheti Vince. Minden eshetőségre írásbeli megbízást adott neki a püspök, hogy szemügyre vehesse a plébániát.

Új helyén Vincének első útja a templomba vezetett. Amint belépett, szerte heverő köveket talált a padlón, az egyik ablak kiverve, a tabernákulum elhanyagolva, és egy Mária szobor sérült állapotban. Mindez igen lehangolta a fiatal papot, szomorúan ment ki a templomból.

A plébániát könnyen megtalálta. Amint közeledett, elrohant előtte néhány gyermek, akik csúnya szitko-

zódásokat kiabáltak, csúfolódva hahotáztak, aztán köveket kerestek, hogy megdobják új plébánosukat.

Vince szorongó szívvel lépett a házba. Elővette a megbízó írást, hogy átnyújtsa az öreg lelkésznek. Ami ezután kövekezett, az felülmúlta minden elképzelését. Az öreg dühében összetépte a papírt, és a földre tapos-ta. Aztán felragadott egy fahasábot a kályha mellől, s azzal fenyegette a fiatal papot. Vince megfordult, és szó nélkül elhagyta a házat. Anélkül, hogy visszanézett volna, elsietett, s csak a falun kívül, az erdőszélen ült le kimerülten. Végigsimította homlokát. Talán álmodott? Önkéntelenül kezeire nézett, aztán maga előtt látta az öreg papnak ökölbe szorult kezét: papi kezek, melyek naponta érintik az Úr testét! – Nem, sohasem szabad az ő kezeinek sóvárogva kinyúlni földi javakért. Soha! – Az először kiválasztottak között is volt, aki pénz és hatalom után vágyódott, és végül árulója lett Urának.

Azután eszébe jutott, amit a püspök mondott: jogát a plébániához törvényes úton is megszerezheti. Majd anyjára és testvéreire gondolt. Ezzel a gazdag állással családját egy csapásra kiségitené a szűkségből. Visszaemlékezett édesapja szavaira: mennyire remélte, hogy fiának papi jövedelme a család számára szabadulást jelent majd a szegényes élettől. Apja már nem él, mert felörlődött a mindennapi kenyérért folytatott küzdelemben.

Vince legyőzte ezt az utolsó kísértést is: Mit is jelenthet a világ minden kincse, ha azt erőszakkal kell megszereznie.



LÁTKÉP A SZÜLŐFALURÓL

GÁLYARABSÁGBAN

Egy váratlan örökség híre arra készítette Vincét, hogy hajóútra induljon.

Marseille kikötőjében ült egy vendéglő előtt. Finoman öltözött úr ült vele szemben az asztalnál.

Micsoda pokoli meleg! – kezdett beszélgetésbe az idegen. Éppen azon gondolkodom, hogy inkább hajóval teszem meg az utat Narbonne-ba. Kellemesebb volna ebben a forróságban, mint a poros utakon lovagolni.

Nagyszerű ötletet ad nekem, viszonzotta Vince. Én is ezt az utat választom. Megengedi, hogy Önhöz csatlakozzam?

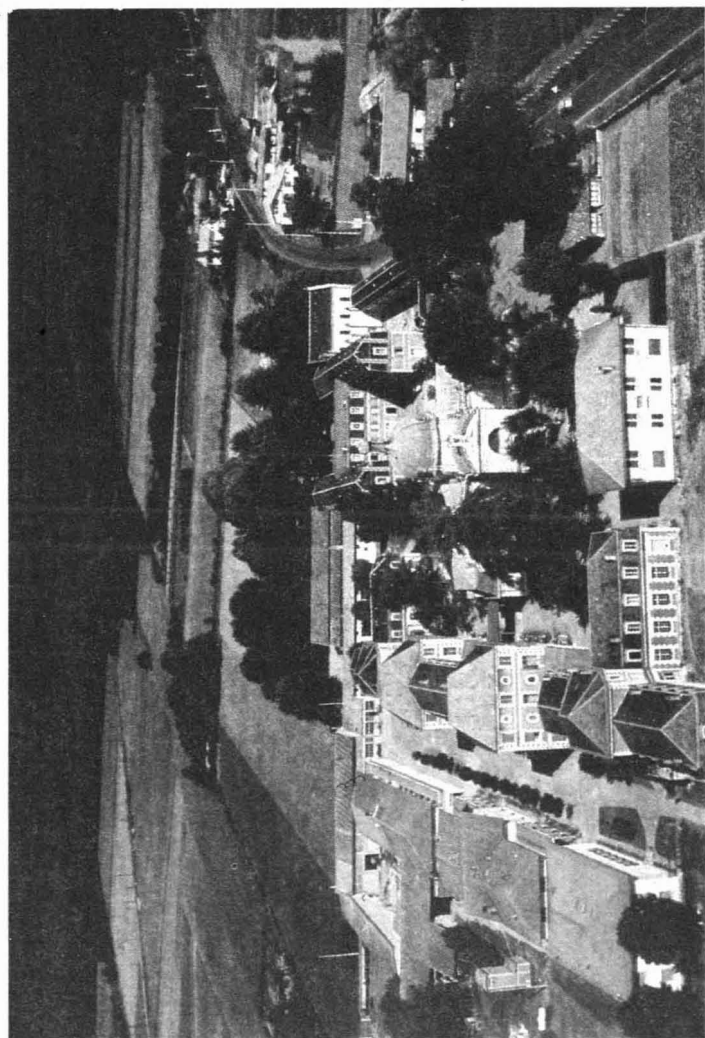
Az idegen örült, hogy társat talált. Lent a kikötőben egy indulásra kész hajót találtak. Kereskedő-gálya volt. Ilyet Vince még nem látott. Átmentek a hajóra vezető gyaloghídon.

Vince bepillantott a hajó belsejébe, és megdöbbenve állt meg. Mintha a pokolba tekintett volna: odabent padhoz láncolva ültek a gályarabok piszkosan, egyetlen kötényben, kiszolgáltatva az izzó forróságnak. Tompa tekintetek meredtek Vince felé. Ekkor megperdültek a dobok, s a rabok megragadták az evezőket. A hajó megingott. Vincét társa a hajó elejére hívta. Vince az elszörnyedéstől szinte megbénult. Nem hallotta, amit neki mondtak, nem látta a partot, mely békés kék színben tűnt el, nem látta a tenger fenségét. Halottsápadtan hajolt a korlátra.

Máris rosszul van? – kérdeze utazótársa, aki minden jel szerint nemes ember volt. Vince nem tudott magá-

hoz térni a gályarabok látványától. Ön nem látta azokat a szerencsétlen embereket? – kérdezte. A nemesúr megrántotta vállát, és érzéketlenül mondta: Ez így van a gályákon... Valakinek dolgoznia kell, hogy a hajó haladjon.

Már egy napja úton voltak a tengeren, amikor hirtelen szitkozódás riasztotta fel őket. A dobpergés, mely a gályaraboknak szólt, meggyorsult: láncok csörrentek, a felügyelő ordítva rohant ide-oda, és mint egy megszállott, csapkodott ostorával, ha valaki abbahagyta az evezést. Az egyik rab vérrel borítva esett össze. Vincét annyira megbénította ez a borzalmas látvány, hogy nem látta, mi történik körülötte. A nemesember megragada a karjánál fogva. Most látta meg Vince, hogy három más gálya közeledik gyorsan feléjük. Elvesztünk!– kiáltotta a nemesember. Ezek tengeri kalózok! Menekülésre gondolni sem lehetett, a kalózhajók sokkal gyorsabbak voltak. Lövöldözés hallatszott, és a kalózok máris átugráltak, és kardokkal támadtak. Vince látta, hogy lefegyverezték kapitányukat. Neki magának letépték ruháit, és belökték a hajó belsejébe. Itt ült hát ő maga is a rabok között. A dobok újra megszólaltak. Szitkokat hallott, s máris csattant az ostor az arcán. „Itt van az evező – hallotta a mellette ülő rabot. A fájdalomtól elkábulva tapogatott a rúd után. Újból megcsattant rajta az ostor, aztán már nem tudott magáról.



KIS SZEMINÁRIUM

RABSZOLGASÁGBAN

A kalózok Tuniszba vitték a rablott hajót és a rajta levőket. Hogy hányszor cipelték őket az utcákon át, Vince nem tudta volna megmondani. Tompán és védtelenül hagyta magát vezetni a rabszolgákkal egy kötéltre fűzve. Tunisz vásárterére vitték őket. Mindegyikükön tarka sapka és rövid fehér nadrág volt. A rabszolgakereskedők hangosan kiáltoztak, hogy a vevőket odacsalogassák. A népség szájtátva állta őket körül. Vincének az állatvásárok jutottak eszébe. Most itt állt, mint egy állat: ki lesz a gazdája? A vásárlók végignéztek, felnyitották a száját, nehéz terhet vitettek vele, majd megparancsolták, hogy fusson, ugorjon. Mindegyik ugyanazt jelentette ki: „Ez a fickó nagyon gyenge”. Ekkor megjelent egy tagbaszakadt, erős férfi. „Csak ez ne legyen!” – gondolta Vince aggódva, mikor nyers kemény arcára, hideg szemekre nézett. Vincét mégis neki adták el. A vevő halász volt. Belelökte őt a bárkába, s elindultak. A néma tenger szélén éppen akkor tűnt el az izzó napkorong. Ilyennek látta a lebukó napot valamikor gyermekkorában, amikor atyja nyáját őrizte. Egy ökölcsapás visszarántotta őt a szörnyű valóságba. Hallod-e, itt dolgozni kell, nem álmodni! Vince vérző orral és dagadt szájjal tett meg mindent, amit parancsoltak. Rosszkezdű gazdáját azonban nem tudta kielégíteni, bármennyire iparkodott. A gazdája dührohámában olyat lökött Vincén, hogy a tengerbe zuhant. Szitkok és ütések között vonszolta őt vissza a durva ember a hajóba.

Már besötétedett, amikor a bárkát a partra húzták. A halászkunyhó mellett rozzant kis fészker állt. A gazda a földre lökte a rabszolgát, odaláncolta a fészkerhez, és ennivalót dobott neki, mint egy kutyának. Vince fellélegzett, mikor a halász eltűnt. A kunyhóban helyet vackolt magának. Lefeküdt a nedves ruhákban, feje zúgott, és egész testében remegett. Éles fájdalmat érzett a mellében. Alvásról szó sem lehetett. Kiosont a kunyhó elé. Csend és sötétség vette körül, de az égen csillagok szikráztak. Egy csillag különös fényben ragyogott, egyenesen órá, mintha egy szem nézné őt. Csend volt, csak a tenger zúgott. Lassan múlni kezdett a szörnyű tompultság. Eddig ismeretlen érzés, a honvágy töltötte el a szegény rabszolga szívét. Az éjszaka titokzatosságában könnyek folytak le arcán. Lassan-lassan megkönynyebbült. Lelkének sötétjében újból felragyogott egy csillag, és halkán, alig hallhatóan énekelte a régi éneket: *Salve Regina!* És megérezte ismét a menny Királynőjének vigasztalását.

Reggel korán azzal ébresztette őt a halász, hogy nagyot rántott láncain. Amikor Vince kilépett a kunyhóból, heves köhögés fogta el. „Csak nem akarsz beteg lenni, hé!” Ez volt a halász reggeli üdvözlete. Kutatva nézett a rabszolga arcába, és magában morogta: „Mielőtt meghalna ez a fickó itt nálam, eladom valakinek.” Ezzel eltávozott. Órák teltek el, míg végre visszatért. Fenyegetve szólt Vincéhez: „Azt tanácsolom, a legjobb formában mutatkozz, különben baj érhet.” Ezzel magával vitte Vincét. Hosszabb menetelés után Vincét új úrhoz vezette. Ezüsthajú, finom arcvonású öreg ember volt a vásárló. Ez nem ugráltatta, súllyal nem terhelte, sőt a tagjait sem vizsgálta, csak röviden és élesen a szeme közé nézett, aztán biccentett, kifizette a halászt, aki boldogan tovább állt, Vincét pillantásra sem méltatva.

„Ha megbízhatom benned, nálam jó dolgod lesz. A legfontosabb, hogy hallgatni tudj! Hallod? Hallgatni, mint a sír mindenről, amit a házamban látsz.” Ezekkel a szavakkal vezette le új ura egy sötét lépcsőn. Minden lépéssel valami sajátságos morgás és pattogás hangja nőtt.

Vince rosszat sejtett. Milyen szörnyűségekről kell majd neki hallgatnia?

Beléptek egy sötét helyiségbe, ahol 12 hatalmas kemence állt. Olyanok voltak, mint fekete szörnyek izzó szemekkel és tűzokádó szájjal. Hatalmas üstökben fortyogott valami sötét folyadék. A kemencéből kiáradó fény kísértetiesen vetődött a falakra. Fazekak, serpenyők, kövek, növények és állati hullák heverték a polcokon. Mit jelent mindez? Talán boszorkánykonyhába került?

Vince ura orvos volt. Az emberben levő gonosz okozza a betegséget, és viszi a halálba – magyarázta rabszolgájának. A növényekben és állatokban azonban Isten elhelyezte az élet vizét, de sajnos mérgekkel keverve. Ötven év óta törekszem megszerezni az élet tiszta vizét. Remélem, hogy egy napon megtalálom az igazi gyógyszert minden betegség ellen.

Vince csodálkozva, szinte borzongva nézte, amint az orvos naponta különféle növényeket kevert és kotyvasztott, mialatt érthetetlen szavakat mormolt. Néha szétrobbant egy edény hatalmas zajjal, és a tartalma a levegőbe repült. – Vincének eleinte csak a kemencéket kellett ellátnia. Amikor néha félnék kérdéseket tett fel, az orvos megörült, és mindjobban bevonta őt titokzatos munkájába. Megmutatott neki egy általa összeállított orvosságot, amely a lázát csillapítja. Mesélt Vincének a „bölcsek kövéről”. Ez por volt, és abban remélt, hogy azt higanyra szórva, arannyá fogja változtatni. Szünet nélkül kutatott az orvos a bölcsek köve után. Megtalálja-e valaha?

Elvitte Vincét hosszú vándorlásokra, sivatagokba, ismeretlen erdőkbe, elátkozott tavak, csupasz hegyvidékek, elhagyott tengerpart szegélyéhez. Ott keresett ritka köveket, ismeretlen állatokat. Gyakran haladtak holdvilágnál. Az orvos ismerte a csillagok járását, és nevükön nevezte őket.

Így lett Vince lassan urának barátja. Már az első nap megkérdezte Vincét a hite felől, s beszélt neki napról-napra a mohamedán vallásról. Még nem telt el egy év, egy szép napon azt mondta Vincének: Én már öreg vagyok. Mielőtt meghalok, szeretném rád bízni tudásom minden titkát, mert becsüllek. Olyan vagy, mintha a fiam lennél. Egy kívánságomat azonban teljesítened kell: meg kell tagadnod keresztény voltodat. Egy rabszolga előtt a szabadság a legnagyobb érték. Az orvos akár holnap is meghalhat! Nem volna érdemes gondolkodni a kívánságon? Ha megtagadja a kérést, örökké rabszolga marad. Mindez átvillant értelmén egy pillanatra. Elsápadt, elnémult, majd erős elhatározással kijelentette: „Én hű maradok hitemhez!” Az ura most meg is ölhette volna, de nem ez történt. Az öreg férfi arca komoly és szomorú lett. Titokban tisztelte, csodálta rabszolgájának hűségét, s ez magatartásán is megmutatkozott. Vince mélységes vigasztalást érzett, hogy hajlíthatatlan maradt. Eladhatják, verhetik, megölik, de senkinek nincs hatalma kiszakítani lelkéből égi Királynőjének képét, senki nem némíthatta el szívében a Salve Regina énekét.

Amitől Vince félt, bekövetkezett: a jó öreg orvos meghalt egyik utazása alkalmával. Egy fiatal örökös vette át a házat, és eladta Vincét egy gazdag földbirtokosnak. Ez behívta Vincét, új rabszolgáját pompás szőnyegekkel ékes sátorába. Tudta, hogy Vince kedvelt rabszolgája volt a híres orvosnak, ezért leereszkedő barátsággal fogadta. Kívánta megtudni Vincének egész

élete folyását. A rabszolga most sok mindent elhallgathatott volna, s talán okosabb is lett volna, hisz egy mohamedán házában nem volt-e veszélyes keresztény hitéről beszélni? Vince mégis úgy érezte, nem hallgathat el semmit. Amikor nyíltan és világosan bevallotta, hogy pap, gazdája felugrott, és izgatottan szaladt ide-oda, aztán leült, és mereven nézett maga elé. Vince érezte, hogy a jóindulatnak vége. A legnehezebb munkára osztották be. Egy távoli szántóföldön kellett az ekét húznia a barázdákon, akárcsak az állatnak. Reggeltől estig irgalmatlanul sokat szenvedett az izzó forróságtól. Csak alkonyat után hűsítette kissé a jótékony szellő. Ilyenkor emelte lelkét Istenhez és köszöntötte égi Királynőjét: *Salve Regina* . . . Egyik napon különösen fárasztó volt a munka, igen kemény talajon folyt a szántás. Vincét minden ereje elhagyta, a tűző forró napon ájultan esett össze. Hosszú ideig feküdt, s mikor lassan eszmélni kezdett, egy nő állt előtte, aki serlegből vízzel kínálta. Vince felismerte gazdája feleségét. Az asszony hűvös vizes ruhával törölgette homlokát, így Vince egészen magához tért. Nem tudott szólni, csak hálás tekintetével köszönte meg a segítséget. Az asszony akkor beszélni kezdett, kíváncsian kérdezősködött: „Egy dalt hallottam tőled, mikor azt hitted, egyedül vagy. A szövegét nem értettem, de annyi vizsgálatást éreztem benne, hogy szeretném tudni, magyarázd meg az értelmét.” Vince bensőséges szavakkal beszélt Jézus Anyjáról, az ég Királynéjáról.

Másnap ismét kiment az asszony a földre, és kérdésekkel faggatta Vincét hite felől. Ez megisméltődött még néhány napon. Így történt, hogy egyszer a pap legszentebb ténykedéséről, az utolsó vacsora titkáról, az átváltozásról beszélt az asszonynak. Olyan hittel és átéléssel szólt, hogy az asszony hirtelen könnyekben tört ki, megragadta Vince kezeit, melyek most ugyan

durvák és porosak voltak, de mégis papi kezek. Alig tudott beszélni a megindultságtól: „Most már tudom, mi kínozza férjemet! Ő is keresztény volt, ő is pap volt, mint te. Ő is fogságba került, mint te, egy gazdag emberhez, akinek kedvéért áttért a mohamedán vallásra. Gazdája fiának és örökösének fogadta. Most nagy vagyona van, de nincs lelki nyugalma. Te megőrizted legfőbb kincsedet! Még ma beszélek férjemmel erről.”

Másnap hívatta őt gazdája. Arcán látható volt, hogy nehéz lelki küzdelmen ment át tegnap óta. Nem kérdezett semmit Vincétől, csak némán átölelte. Utána meghatott hangon mondta: „Testvérem, meg tudod-e érteni az én lelkem kínját? Ebben a palotában minden gazdagság mellett is nyomorult vagyok, nem tudom elfojtani lelkemben a hit utáni vágyat. Most döntöttem. Elmegyünk innen vissza hazánkba. Titokban kell ezt tennünk, nem szabad, hogy valaki is megtudja.”

A szökés csak tíz nap múlva sikerült. Egy kis bárkában menekültek. A hosszú úton, a viharos tengeren Isten megőrizte őket. Végre is a vihar a francia partokra vetette a bárkát. A menekültek első útja a legközelebbi templomba vezetett. Együtt énekelték a *Salve Regina*-t, ezt a csodálatos dalt. Az ég Királynője segítségével megmenekültek.



KÁPOLNA

MEGGYANÚSÍTVÁ

A rabszolgaságból szabadulva Vince Párizsban az irgalmas barátok kórházában vállalt alkalmazást, betegápolóként dolgozott. A külváros területén egy egyszerű szobát bérelt, melyben ketten laktak egy bíróval.

Vince egész nap a kórházban dolgozott, este fáradtan tért haza szobájába. Jól esett volna mihamarabb pihenésre térni, de a bíró nagyon szeretett beszélgetni, s közben iszogatót. Vince, bár alig tudta szemét nyitva tartani, türelmesen hallgatta szobatársát.

Egyik reggel korábban akart felkelni, mert rengeteg munka volt a kórházban. Gonosz járvány dúlt akkor Párizsban, a kórházak zsúfolva voltak betegekkel. Amikor Vince fel akart kelni, olyan rosszul élt fogta el, hogy kénytelen volt ágyban maradni. A láz őt is elkapta.

„Maradjon ma ágyban! – mondta a bíró nem éppen barátságosan. Egy fontos dolgot kell a városban ellátnom, de majd küldök magának orvosságot.” Amint a bíró eltávozott, Vince imádkozni próbált, de a láz megfosztotta minden erejétől, s az izzadástól kábultan feködt. Kis idő múlva egy fiú lépett a szobába orvosságot hozott. „Hol találok egy poharat?” – kérdezte a fiú. Vince fáradtan mutatott a szekrényre, ahol a bíró borosüvegeit tartotta. A fiú kinyitotta a szekrényt, s a serleg mellett megpillantott egy pénzeszacskót. Szeme megvillant, körülnézett, s mikor látta, hogy a beteg a fal felé fordult, gyors mozdulattal zsebébe rejtette a pénzt. Majd előkészítve a gyógyszert és a serleget vízzel, odavitte Vincének. A beteg remegve itta meg az

orvosságot, és visszahanyatlott párnáira, és mély álomba merült. Csak akkor tért magához, mikor valaki felrázta lázálmából.

Nem tudta, este van-e vagy reggel, hol van, mi történt vele? Végre felismerte a bírót, aki karjánál fogva rázta, s kiabált: „Hol van a pénz? Ki lopta el?” Vince nehezen ingatta fájó fejét, ami azt jelentette: Nem értek semmit, nem tudok semmit! A bíró ekkor dühösen kirángatta az ágyból. Hová rejtette el a 400 tallért? Adja ide azonnal. Vince nagyon nyomorultul érezte magát, beszélni akart, de még védekezni sem tudott. A bíró örült haraggal elrohant.

Vince minden erejét összeszedve felöltözött és kitámolygott. Egyenesen a kórházba ment, ahol ismét összeesett. Egy ápoló gondjába vette, lefektette.

Mikor a bíró visszatért lakásába, s nem találta Vincét, a kórházba sietett. Indulatosan kereste őt és elhalmozta gyalázkodásokkal. Csak erővel lehetett kiteszkolni.

Vincét kimondhatatlanul bántotta a gyanúsítás, és úgy gondolta, hogy nem maradhat a kórházban, el kell innen mennie, bár mindenki hitt ártatlanságában. Próbálták őt bátorítani. Miért nem védekezik? Kérdezték tőle. A betegek hangosan tiltakoztak, kérő kezek nyúltak feléje: Elmenjen innen az, aki a legjobban tudott segíteni bajainkon? – Az ápolók faggatták: „Igazán nem emlékszik, hogy járt-e valaki a szobában, mikor Ön betegen feküdt? Gondolkozzék!” Vincében most egyszerre megvilágosodott az emlék: Igen, a patikus fiú! Dehát az még gyermek volt? Hogyan vádolhat egy gyermeket?

Minden kérdezgetésre, minden jóakarató védelemre csak azt hajtogatta: „Isten tudja –, ennél többet nem tudok mondani.”

Hat év felt el az események után. A bírót egy ismeretlen rabhoz hívták, aki súlyos betegen feküdt sötét, hideg cellájában. Amint a bíró belépett, a fogoly feltápaszkodott, és átkarolta térdét. Lázás szeméből nyugtalanság sugárzott. A bíró nem tudta mire vélni ezt a magatartást. Végre a szerencsétlen fiú kusza szavaiból megértette, ki van előtte. Ő volt az a patikus segéd, aki a 400 tallért ellopta. Utóbb újra és újra lopott, míg végre ide került a börtönbe. Mivel még nagyon fiatal volt, a fogság nélkülözései annyira megviselték, hogy súlyos betegségbe esett. Érezte erejének gyors fogyatkozását, be akarta ismerni vétkét, hiszen tudta, hogy Vince miatta szenvedett el annyi jogtalanágot.

Vince egy napon levelet kapott egykori lakótársától. Ez nagyon kérte bocsánatát. Kész volt kötéllal nyakán az utcákon hirdetni Vince ártatlanságát. Vince röviden csak ennyit válaszolt: „Már régen megbocsátottam Önnek, mert Isten Fia nagyobb vétkeket vállalt magára ártatlanul.”



A KIRÁLYNÉ ALAMIZSNÁSA

MARGIT KIRÁLYNÉ ALAMIZSNÁSA

Vince az irgalmas barátok kórházából a királyi park felé közeledett. Mielőtt bejelentette magát a királynénál, állva maradt a park kapujában. A királyné hívatta őt. Nem félt megjelenni a királyné hívására, de ránehezdedek lelkére a szegény betegek szenvedései.

A hűvös kertből nevetés, önfeledt csevegés és könnyű zene hallatszott. Micsoda két külön világ! Ott könnyek és szenvedés, itt napsütés és vidámság. Nem, őt nem nyugtalanította, hogy szembekerül a világ nagyjaival. Sokkal több erőre volt szüksége, hogy a szegényeket felkeresse, és enyhítse gondjaikat.

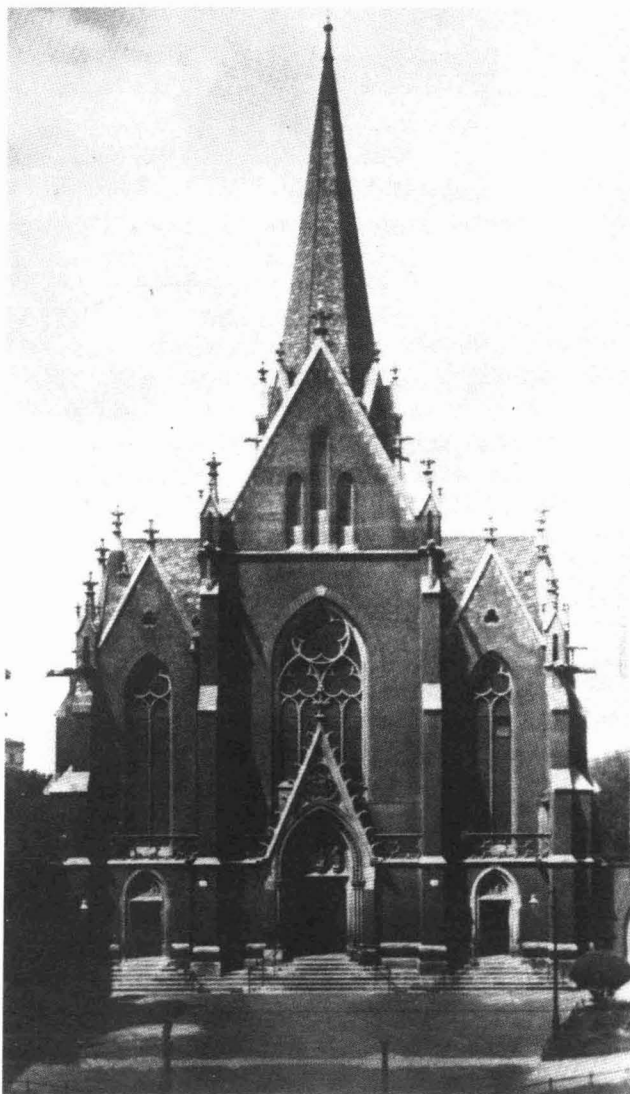
Vince végigment a kerti utakon, – s egy előkelő társasággal találta magát szembe. A királynénál minden nap ünnepség volt.

A zenészek éppen egy táncdalra hangoltak, amikor a királyné jelt adott, hogy várjanak, vendégét akarja üdvözölni. Vince ott állt a királyné előtt. Érezte magán az udvari társaság pillantásait, s arcukon megvetést látott. Mintha ezt mondanák: „Mit akar itt az ország nagyjai közt ez az egyszerű ember kopott ruhájában?”

Vince meghajolt ugyan a földi nagyságok előtt, de már túl volt azon, midőn parasztgyermekként megijedt két gazdag fiútól. Az az idő is elmúlt, mikor a legnagyobb kitüntetésnek tartotta a királyné zászlaja alatt harcolni. Szívében már régen az égi Királynőt kívánta szolgálni. Tekintete szabad és bátor volt, ahogy a királyné előtt megállt. Csodálkozva látták ezt az előkelők, akik állandó hajlongásaikkal és hízelgéseikkel igyekeztek a királyné kegyeit megnyeri. Még

inkább elcsodálkoztak magán a királynőn. – Ez a szép, büszke nő pirulva sütötte le szemét, és mintegy segélykérően ragadta meg a keblén ragyogó aranyláncot. Úgy állt ott egy pillanatig, mint egy kislány, zavartan, szótlánul. Vince tiszta tekintete belsejébe hatolt. Érezte, hogy átlát könnyelmű életén. Mintha a feléje áradó tisztaság felkeltette volna benne a jobb élet utáni vágyat. Végre megszólalt: „Sok jót hallottam önről, Vince úr, ezért szeretném közelebről megismerni. Honnan jött?” Hangja, mely máskor parancsoló volt, most lágy és alázatos lett. A válasz mindenkit megdöbbsentett: „Én a kis Pouy faluból származom. Apám szegény parasztember volt. Fiatalkoromban disznókat őriztem, most pedig Isten nyájának vagyok pásztora.” Vince mindezt olyan elfogulatlanul és nyugodtan mondta, mintha más azt mondaná, apám híres hadvezér volt. Az előkelő urak egymásra néztek, és elfintorították orrukat. A királyné azonban komoly maradt, így senki sem mert jelenlétében megjegyzéseket tenni. „Kérem, Vince úr! Lépjen szolgálatomba! Hallottam, hogy sokan nélkülöznek, segíteni szeretnék rajtuk. Kinevezem Önt alamizsnásomnak. Kutassa fel a szegényeket és betegeket, és juttassa el nekik a tőlem kapott pénzt és ételmezt!” – Ez most megint a királynő hangja volt: határozott és parancsoló.

Vince pedig elindult Párizs hirhedten piszkos utcáin, ahol a nyomor rejtőzött, hogy mint a királyné alamizsnása, enyhülést vigyen a szegényeknek és elesetteknek. Így állt most két királyné szolgálatában.



A SZENT VINCE TEMPLOM BÉCSBEN

A GONDI HÁZBAN

Vincét egy időre felsőbb irányítás új munkakörbe helyezte. De Gondi gróf, a gályák parancsnoka házába került a gróf két fiának nevelőjeként.

Vince számára nehéz feladat volt ez. Nem jól érezte magát a fény és pompa között.

Mikor megjelent a gróf előtt, mindketten érezték a kiáltó ellentétet. Gondinak aranyláncok szikráztak ruhái bársonyán, és oldalán kard ragyogott. Vince most értette meg, hogy ezt a férfit mindenki csodálja. Mégis, valami bizalomkeltőt is érzett lényében.

Vince jelentéktelenül hatott kopott papi ruhájában. Mégis tiszteletet keltett a szeméből áradó jóság és tisztaság.

A gróf megszólította: „Feleségem kívánságára fiaim nevelését az Ön kezére bízom, Vince úr! Mindent megteszünk, hogy Ön jól érezze magát házunkban” –, ígérte ünnepélyesen a gróf. Vince, a parasztfiú érezze magát jól ebben a pompában, mely a királyné palotájánál is fényesebb? Úgy érezte magát, mint a rab madár az arany kalitkában.

A grófnő is maga elé kérette. Selyemben, bársonyban, drága ékszerekkel ült Vince előtt, de arca komoly volt és jóságos. Sajátságos szomorúság lebegett szavaiiban. „Vince úr, ha ön tudná, mennyire aggódom gyermekeimért. Nagyon könnyen elvakíthatja őket a gazdagság és a hatalom, és elfeledteti velük Istent és a lelkiüket.” A grófné ruhájának finom selymén látszott, hogy keze remeg.

A Gondi család a királyoktól két tisztséget örökölt, amely apáról fiúra szállt. Az elsőszülött a gályák parancsnoka lett, a másodsülött Párizs érseke. Vince maga előtt még csak gyermekeket látott, de látszott rajtuk, hogy tudatában vannak annak, hogy milyen hatalom van a Gondi család kezében. Óriási felelősség nehezedett nevelőikre! Bár uralomra voltak rendelve, mégis meg kellett tanulniok engedelmeskedni, és azt is, hogy a világ nagyjainak is meg kell hajolniuk Isten nagysága előtt. A gazdagság bőségében nem volt szabad megfélemleni a szegényekről.

Vincének a legtöbb gondot a fiatalabb Pál okozta. A grófnő kisebbik fiát különösen is figyelmébe ajánlotta. Érthető! Ő volt kijelölve Párizs érsekének. Rendkívül tehetséges volt, de szeszélyei sok gondot okoztak nevelőjének. A fiúnak szellemet eláruló homloka, nyugtalanul ragyogó szemei, s az ajka körül megbúvó finom gúny megoldhatatlan rejtély volt Vince számára.

A grófnő sokat beszélgetett Vincével gyermekeiről –, de anyai szívvel gondoskodott a birtokaikon dolgozó parasztokról is. Egy alkalommal arra kérte Vincét, gyóntasson meg egy öreg parasztot, aki halálán van. Vince lelke belefájdult annak láttán, milyen lelki elhagyatottságban, tudatlanságban élnek ezek az emberek.

Mikor a grófnőnek erről beszélt, Gondiné teljes szabadságot biztosított Vincének a birtokon dolgozó emberek lelki gondozásához.

Vincére úgy hatott a vidéki tudatlanság, és lelki elmaradottság, hogy később papi kongregációt létesített olyan papokból, akik hajlandók voltak egész életüket a falusi tanulatlan nép gondozására szentelni. A Szent Lázár nevét viselő kolostorról, melyben laktak, nevezték őket lazaristáknak. Vincének ez az alapítványa ma is áldásosan működik szerte a világon.

Vince naponta szentmisét mondott a kastély kápolnájában. Részt vett ezen a grófi család és a személyzet is. Egyik nap mise után, mikor a személyzet elhagyta a kápolnát, a gróf még ott maradt imádkozni. Ez senkit sem lepett meg, mert tudták, hogy utazásra készül. Vince azonban többet tudott. A grófnak egyik bizalmas szolgája felkereste és elmondta Vincének, hogy a gróf párbajra készül. Egyik gróf-társa megsértette őt, és így akar elégtételt venni. Ezt ugyan az egyház és az állam is tiltotta, de a férfiak lelkében tovább élt a megtorlás ilyen módja. Minden összekapást vérrel akartak lemosni.

Midőn a gróf felállt, Vincét látta maga előtt, aki képmény tekintettel nézett rá: „Gróf úr! Isten nevében, akihez most imádkozott, mondom Önnek: Ha Ön végrehajtja ezt a párbajt, amit tervez, Isten átka fogja sújtani Önt és egész családját.” A gróf hatalmas alakja kiegyenesedett, szemén látszott az indulat. Mit enged meg magának ez a Vince, aki csak szolgája voltaképpen. – A pásztor most a kardmarkolatot tartó ökölre tette kezét. Ez összerándult. Talán vissza akarta vetni a szelíd jóságot? A pásztor kezéből különös erő áradt. Az előbb még ez tartotta a szent Kenyeret, az Úr testét, amely előtt a gróf térdre állt.

Egy pillanatra szembenézett a két férfi. Vince tekintete földre kényszerítette a grófot. A fellángolt harag kihűlt, a büszke fej mélyén meghajolt. Megcsörrent oldalán a kard, mintha Isten érintette volna. A gróf nehezen lélegezve sokáig térdelt még, s mikor felpillantott, magán érezte Isten tekintetét. Felkelt, kardját az oltárra helyezte, hogy így, fegyvertelenül lépjen ellensége elé.

Másnap Vince a tanulószobában várt Pálra. Milyen boldogan gondolt a tegnapi! Örült tanítványa buzgóságának. Néhány nap óta együtt zsolozsmáztak. Teg-

nap a tehetséges tanítvány már ékes latinsággal mondott el több oldalnyi szöveget. Utána együtt beszéltek meg a gyönyörű imádság tartalmát.

A következő napon Vince folytatni akarta az imádság magyarázatát. Ekkor belépett egy inas, és jelentette: A fiatal úr ma nem vesz részt az órán. Mindjárt megjelent a grófné, hogy fiának köpenyét elvigye. A köpeny zsebében a zsolozsmáskönyv helyén egy tör volt. A grófné könnyekben tört ki. Kintről behallatszott a fiatal gróf éles, metsző hangja. Vince látta az ablakon keresztül, hogyan lendül fel lovára magasba vetett fejjel, és kevélyen ellovagol.

Vince nagy fáradságot érzett nem is testében, hanem lelkében. A park virágainak illata betöltötte a termet, a fák suttogása vágyat ébresztett lelkében. Vágyódott a vidék magánya és az Isten után, a szegények és a betegek után. Tudta, keze a sebek gyógyítására lett teremtvé, s nem arra, hogy ezt a fiatal nagyurat vezesse, aki a tört jobban kedvelte, mint az imádságot.

AMIKOR VALAHOVÁ ISTEN BEKÖLTÖZIK

Vince nehezen fogalmazta meg mondanivalóját püspöke előtt: „Én egyszerű ember vagyok. A Gondi fiúknak más tanítóra van szükségük!” A püspök nyugtatólag beszélt Vincéhez: „Ön nem tudja, mennyire becsülik, értékelik a Gondi házban, Vince úr! – Berulle titkár mindenről értesít engem.” Vince szenvedélyesen tört ki: „Engem értékelnek! – Éppen ez az, amit nem tudok elviselni. Mi vagyok én, hogy így tiszteljenek? Küldjenek engem egy elhagyott faluba, ahol szegény parasztok élnek.” A püspök hitetlenkedve nézett a pap szemébe, aki megkínzottan tekintett rá, s inkább a szemei beszéltek.

Pillanatokig csend, azután a püspök szólalt meg: „Nos, hát, ha így óhajtja, tudok egy elhanyagolt plébániát Chatillonban. 40 év óta nem akadt senki, aki elvállalta volna. Biztos, hogy nincs még egy hely, ahol nyomorúság és bűn úgy együtt lakjanak.” „Kész vagyok odamenni!” – szólt határozottan Vince. A püspök csodálkozva ingatta fejét Vince úr különös kijelentésére.

*

Vince elment Chatillonba. Az épület, mely valamikor templom volt, most inkább hasonlított baglyok tanyájához. A tetőn benézett az égbolt a szétdúlt szentélybe. Odébb tyúkok tanyáztak nedves szalma között. A félhomályban egy asszony kuporgott, s egy kőlapon krumplit hámozott. A kőlap talán az oltár volt valamikor.

Vince megdöbbenve nézte mindezt, majd az öregasszonyhoz szólt: „Én leszek itt a plébános.” Az asszony

szúrós pillantással mérte végig. „Aztán én hova menjek?” – kérdezte mogorván.

„Ha majd Isten ismét itt fog lakni, gondoskodik Önről is!” Ezekből a szavakból annyi jószág, biztonság áradt, hogy az öregasszony beszélni kezdett: „Az én fiatal koromban olyan plébánosa volt Chatillonnak, hogy mikor elmondta a misét, utána meglátogatta a betegeket. De ennek már 40 esztendeje. Most hat káplán van itt. Ezek azonban olyan könnyelmű életet élnek, mint a gazdag urak. Vadászni járnak, és úgy öltöznek, hogy senki sem látja róluk, hogy papok.”

Franciaországban ebben az időben igen szomorú állapotok uralkodtak a hitélet terén. A háborúk és az egyházi javadalmak kiszolgáltatása előkelő családoknak, a papság intézményének elsekélyesedése a nép hitéletében óriási hiányokat okozott.

Vince megrendülten hallgatta az öregasszony szavait. Csak ennyit mondott válaszul: „Holnap az Isten újra beköltözik ide! Holnap reggel 6 órakor itt mutatom be a szentmisét, és megkérem az Urat, hogy elsőnek Önt áldja meg!” – Az öregasszony szeme könnybe lábadt. Ilyen pappal még nem találkozott. Aztán megkérdezte a papot: „Hol akarja tölteni az éjszakát? Hiszen a plébánia is rom.” – Valaki majd csak befogad, nyugtatta meg fáradt mosollyal Vince az öregasszonyt.

Némi érdeklődés után egy fogadósnál kopogtatott Vince. „Jöjjön csak be! Van egy szobám az Ön számára” – mondta Beynier úr félig szánakozva, félig gúnyosan. Aztán hozzátette: „Én azonban hugenotta vagyok!” Fűrészelve kutatta szavainak hatását Vince arcán, aki nyugodtan, minden ellenségeskedés nélkül válaszolta: „Én pedig katolikus pap vagyok, aki nem mint ellenség, hanem mint barát közelít Önhöz.” A vendéglős fecsegve folytatta: „Tulajdonképpen fütyülök mindenre. Micsoda esztelenség ez az évek óta tartó ellenségeskedés!”

Kívülről kacagás, taps, könnyelmű társaság hangjai szűrődtek be, s Beynier úr együtt dúdolta velük az éneket.

Ott fönt nyugodtabb –, vigasztalta a papot. Felmentek az emeletre. Beynier úr egy világos, tiszta szobát nyitott ki. Ha hiányzik valami, az egész személyzetem az Ön rendelkezésére áll –, mondta és eltávozott. Lefelé azon örvendezett, mekkorát fognak nevetni vendégei, ha elmeséli nekik, hogy egy szegény katolikus pap kért szállást nála, a hugenottánál. Ennél viccesebb dolog nem is lehetne. Lesz majd kacagás!

Beynier úr másnap reggel kíváncsi volt vendégére, de az már elment a templomba. Utána osont, hogy lássa a misét. Más kíváncsiak is jöttek. Az arcokon érdektelenség, közömbösség mutatkozott, olyanok is voltak, akik megvetést mutattak.

Mégis, mikor Vince az oltárhoz lépett, valami megilletődés lett úrrá mindenkin. Mintha valami megérintette volna őket belülről, Néhány öreg sírni kezdett, talán gyermekkori miséikre emlékeztek vissza. Magára a hugenotta házigazdára is mély hatást tett az a tiszta áhítat, ami a papból áradt. Az egyik káplán is jelen volt, de nem bírta ki, elhagyta a templomot. Vajon mi zajlott lelkében?

Amikor Vince visszatért szállására, vendéglátója tekintélyes pénzösszeget adott neki: „Használja fel azt legjobb belátása szerint. A templomot sem ártana rendbehozni, mert lassan teljesen összedől.”

Vince első nap meglátogatta a káplánokat, akik vidám szórakozás mellett együtt ültek. Zavartan üdvözölték Vincét. Szemrehányásokat vártak tőle, de nem ez történt. Leült közéjük és csendben, inkább csak magának mondogatta, hogy a legtisztább öröm egy pap számára, ha kezét megörzi tisztán a világi hiúságtól. Azután felállt, csendes főhajtással elköszönt.

Már éppen indulni akart, mikor az egyik bátortalanul utána szól: „Ha valamilyen segítségre szüksége lenne, szívesen rendelkezésére állunk.”

Vince visszafordult: „Igen! Szeretném összeírni az itt lakó szegényeket! Segítenének talán?” – „Az nem sokat használ, ha pénz nincs” – mondta gúnyosan az egyik. Ekkor Vince a Beynier úrtól kapott pénzt odatette a csodálkozó káplánok elé. Csak ennyit mondott: „Osszák el a szegények között!” S eltávozott. A káplánok most érezték először, mennyire mások, mint aminek lenniök kellene.

Másnap ismét eljött Vince. Minden szükségét enyhíteni tudtak? kérdezte. Ő, az csak egy csepp volt a tengerben –, jelentették csendesesen. Megkérhetem kettőjüket, hogy velem jöjjenek? Szobájába vezette őket, kinyitotta a szekrényt, és összes pénzét odaadta, hogy osszák szét a szegényeknek.

Vince maga is elment a betegekhez, akikről szállásadója, Beynier úr beszélt neki. Olyan családot is talált, ahol mindenki beteg volt, és egyik sem tudott segíteni a másikon.

Legközelebb a templomban olyan szívhezszólóan beszélt ennek a családnak sorsáról, és kérte hívei segítségét, hogy hamarosan csoportostól mentek az emberek, hogy segítsenek ezen a családon.

Ekkor gondolt Vince arra, mennyi sok jót lehetne tenni, ha ezt a nagy segíteni akarást megszervezi, és a betegeket naponta látogatják jólelkű emberek.

Lassanként a környék falvaiból is jöttek Chatillionba, hogy Vince szavait hallgathassák. A falvak lakói között sok olyan jólelkű fiatal leány volt, akik irányítással szívesen segítségére voltak másoknak. Így lassanként Vince úr körül szép számmal gyűltek össze azok, akik a szeretet munkájára vállalkoztak. A munka már olyan

arányokat mutatott, hogy a szomszédos községekre is kiterjedt.

Vincének anyagi alapot kellett teremtenie ehhez a széles körű szeretet-munkához. Segítségére volt ebben az előkelő világgal való kapcsolata. Gazdag hölgyek, akik személyesen nem mentek a szegények, betegek házához, szívesen adták pénzüket, vagyonukat Vince úr kezére.

Így jöttek létre a Szeretet Egyesületek, melyek minden faluban, városrészben a plébániához kapcsolódva oldották meg azokat a szociális feladatokat, melyekkel semmiféle állami intézkedés nem törődött.

Egyik előkelő hölgy: De Marillac Lujza nemcsak pénzt adta a szegények javára, hanem szívesen, és nagy hozzáértéssel tudott segíteni a most már szétágazó művek irányításában, ellenőrzésében is. Lujza özvegyasszony volt, és Istennek ajánlotta élete hátralevő részét.

Vince úr a szervező munka mellett rábízta azoknak a falusi leányoknak nevelését is, kik a szegények látogatását eddig is nagy szeretettel végezték. Vince úr és Lujza anya segítségével ezek a jólelkű leányok olyan egységes lelkülettel végezték munkájukat a szegények, betegek és gyermekek körül, hogy megvetették alapját egy olyan műnek, amelyben a szerzetesi keretknél szabadabban, mégis Istennek ajánlottan töltötték életüket a szeretet munkáiban. Nevük is erre vall: A Keresztény Szeretet Leányai, köznyelven Irgalmas Nővérek szerte a nagy világban, ma is ott vannak a beteg, segélyre szoruló emberek mellett. Így a világgal többet kell érintkezniök: „hiszen kolostoruk közönségesen csak a kórházak termei, cellájuk bérelt szoba, kápolnájuk a plébániatemplom, zárt folyosóik a város utcái, a betegek termei, klauzúrájuk az engedelmesség, társalgó szobájuk rácsozata az Úr félelme, fátyoluk a szent szerénység.”

Vincét minden beszéde után érdeklődő emberek várták a templom előtt, akik rendszerint anyagi adományokkal jöttek. Egyik alkalommal két nemes úrhölgy várta, kiken ékszerek, gyöngyök voltak. Mindketten egy-egy zacskó pénzt adtak át Vincének. A pap megköszönte, mialatt szeme megakadt az értékes gyöngysoron. Szomorúan, elgondolkozva nézett a gyöngysorra. Csak ennyit mondott: „Gyöngyök.” A hölgy sértődötten mondta: „Talán nincs megelegedve ajándékainkkal?” – „Ó, bocsánat – védekezett Vince szelíden –, a gyöngyök engem mindig a könnyekre emlékeztetnek. Arra gondoltam, hány könnyet lehetne felszárítani ezekkel.” Vince úrból olyan titokzatos hatalom áradt, hogy a hölgy elpirult, könnyű lélekkel oldotta le nyakából az ékszert, és Vince kezébe tette.

„Önök magukon fogják átélni, milyen öröm a szegényeknek adni” – mondta Vince.

Csodás dolgok történtek Chatillonban: Előkelő hölgyek tértek be a szegények viskóiba. Nem volt már beteg, vagy nélkülöző, akiről gondoskodás ne történt volna.

Vince úr így oktatta leányait: Szeressék és kövessék a mi Urunk Jézus Krisztust, szolgáljanak neki ember-társaik személyében! Minden nélkülöző emberben Jézus rejtezik.

Egyik vasárnapon a félelmetes Rougemont báró jött dörgő lépésekkel a templomba. Rettegett híre volt az egész környéken. Sötét várában állandóan dáridó, italozás folyt, megszakítva a váruddvaron tartott párviadalokkal. Rougemont kardja messze földön híres volt. Ki tudja, hány viruló életet oltott ki?

Most itt ült a padban. A prédikáció után nehézkesen felállt, és sötét arccal hagyta el a templomot.

Egyik nap a báró egyedül lovagolt a kies tájon. Messziről egy lovag közeledett. Rougemont báróra

ismét rájött a párbaj mámora. Már meg is ragadta kardját, mikor lelkében rettenetes harc indult meg. Mintha látta volna a meggyilkolt emberek lelkeit. Rábredt, hogy vad szenvedélyével hány ártatlan embert pusztított el. Leugrott lováról, széttörte kardját egy sziklán, aztán szélvészféleg visszalovagolt.

Este szolgák jöttek a várból, hogy Rougemont báró magára zárta ajtaját, és odabent hangosan beszél önmagával. Talán eszét vesztette? Másnap lélekszakadva jött egy fiatalember Vincéhez: „Az a gonosz ember a templomban térdel. Zokog és a haját tépi.” Vince oda ment hozzá. A báró töredelmes gyónást végzett nála.

Néhány nap múlva híre ment Chatillonban, hogy a báró eladta legnagyobb birtokát és árát Vincének adta át a szegények részére. Aztán arra kérte Vincét, egyezzen bele, hogy elhagyja a várat és koldusként éljen. A szolgák saját szemükkel látták, hogy a hajdani gonosz öreg hogyan térdel mozdulatlanul órák hosszat a várkápolnában, mintha az egész világról megfeledkeznék.

Vince 5 hónapig volt Chatillonban, de Isten új feladatokra hívta. Mennyire szívébe zárta őket: a kérdő tekintetű gyermekeket, a jajgató asszonyokat, a kemény arcú férfiakat. Mint ott szorongtak körülötte, hogy kezét megfoghassák.

„Majd imádkozom értetek!” – ezek voltak utolsó szavai Chatillon lakóihoz. Többet nem tudott mondani. A szája mosolyogni akart, de a szeme könnybe lábadt.

A BÖRTÖNLÁKÓKRA IS GONDOLT

Vince minden emberi nyomorúságra érzékeny volt. Mindig elszorult a szíve, ha sivár börtönfalak mellett haladt el. Megtudta, hogy itt tartják a foglyokat addig, míg ki nem kerülnek a gályákra. Minden lehetőséget megmozgatott, hogy ezekhez a szerencsétlenekhez bejuthasson. Nem sejtette, hogy a borzalmaknak milyen körülményeit fogja itt látni.

Nedves, sötét odukban leláncolva, mint gonosz kutyák heverték itt a szerencsétlenek, s első gondolata az volt, vajon valóban emberek ezek? Sebekkel borítva, piszkos rongyokban, bűzben, férgektől gyötörve kínlódtak itt, szinte a moccanás lehetőségétől is megfosztva. Duzzadt arcukról, üres tekintetükből iszonyodás meredt Vince felé. Közelebb lépett hozzájuk, de a rabok feléje ütöttek, átkokat kiabáltak. Mikor megfordult, hogy kitámolyogjon ebből az alvilágból, ördögi hahotát hallott.

Kiérve a napfényre kábult fejjel kérdezte önmagától. Istenem, hol voltam? Talán álom volt. Imbolygott a vakító napon, a kegyetlen látvány bensejéig hatolt. Itt fenn nevetett a kék ég, ott lenn éjjel-nappal vak sötétség. Belelátott a pokolba.

Még keservesebb volt az a gondolat, hogy ennek a börtönnek is Gondi gróf az ura, aki naponta résztvesz a szentmise-áldozaton. Vajon volt már itt csak egyszer is!?

Szinte kábulatban futott az utcákon át a Gondi házba. Sápadt, feldúlt arccal kereste a grófit. Ő, mit tudhatott ez a büszke nagyúr gazdag palotájában az emberi megaláztatásokról?

Pedig Gondi gróf nem volt kegyetlen ember. Csak rangja, a kor gondolkodásmódja őt is befolyásolta. Vincét nem kötötték a társadalmi keretek, ő messze látott... vagy csak egyszerűen Jézus szemével nézte a világot. S már nem is alattvalója Gondinak. A királyné megbízásából törődik a szegényekkel, az elhagyatottakkal. Lelkiismerete parancsára szólt most Gondihoz. Gróf úr! Az elítéltek börtönéből jövök! Az állatokat sem szabad így kínozni. Ezt Ön nem engedheti! Jézus nevében kérem, intézkedjék, hogy emberibb körülmények közé kerüljenek. Áldani fogják érte az Ön nevét.

Gondi elképedve hallgatta Vincét, aki remegő szavakkal mondta el a látottakat. A gróftot ismét megfogta ennek a papnak titokzatos ereje. Engedélyt adott neki a rabok állapotának könnyítésére. A teljhatalom engedélyével sietett Vince vissza. Szabad bejárása volt már a börtönbe. Ismét ott állt az elítéltek előtt egyszerű emberi jóságával.

A rabok kétkedően, csodálkozva meredtek rá. Eddig még soha senki sem bátorkodott közéjük bot, ostor vagy kard nélkül. Vince leült közéjük a bűzös szalmára, részvéttel tapogatta a láncok nyomait, bekötözte sebeiket, és elsősorban féregtelenítette a szörnyű helyet. Némelyikük vadul háritotta el Vince szelíd közeledését, de lassanként lefegyverezte jóságával az ellenállókat is. Az átkok, a gúnyolódások elhallgattak. A rabok nem tudták, nem értették, ki ez az ember, aki kopott ruhában, fegyver nélkül, csupán emberi szívének jóságával közeledik feléjük. Nem értették, miért mer közeledni hozzájuk félelem nélkül, miért nem undorodik tőlük? Azt sem értették, hogy a fegyörök, ezek a durva, irgalmatlan emberek miért engedik be hozzájuk, sőt mintha tisztelettel tekintettek volna rá.

Mikor Vince végigjárta a rettenetes pincéket, és mosolyogva ígérte, hogy ismét eljön közük, látta, hogy megcsillan szemükben a már elhamvadt fény.

El is jött Vince, de most a fegyőrök kíséretében lépett a cellákba. A fegyőrök megoldották láncukat, kinyitották az ajtókat, és kivezették a foglyokat a nap-sütötte udvarba. Kosarak voltak ott élelmiszerekkel megrakva. A rabok ember módjára ehettek, beszélgethettek. A napfény, melyet oly régóta nélkülöztek, szemüknek szokatlan volt, de érezték kellemes melegét arcukon, merev tagjaikon.

Vince egy feszületet vett elő, és így szólt hozzájuk: Látjátok, Őt is elítélték, mint titeket, pedig ártatlan volt. A kínokat magára vette, hogy megmentse a bűnösöket. Rátok is gondolt! – Egyik rab kinyújtotta kezét a feszület után, majd a többiek is kérték, tovább adták, míg mindenki kezébe foghatta. Volt, aki közömbösen nézte, volt, aki zárkóztan adta tovább. Egyikük lángható gyűlölettel taszította el magától. Egyikük megkérdezte, hogy aranyból van-e? Nem –, válaszolt Vince, de számomra aranyból is értékesebb! Aztán visszavette kezébe a keresztet, felemelte, és mosolyogva mondta a raboknak: „Mi ketten még visszajövünk közetek.”

Vince nagyon megértette, hogy ezek a szívek megkeményedtek. Hogyan érthették volna meg az isteni szeretetet, mikor olyan kevés emberi szeretettel találkoztak?

Következő lépése az volt Vincének, hogy egy olyan épületet kutasson fel, mely alkalmas lehet a rabok elhelyezésére. A fegyenceket kivezették sötét börtönükből, és ebben az épületben helyezték el őket. A dermedt lelkek lassan feloldódtak. Van-e egy pap számára nagyobb boldogság, mint a szerencsétlen embereken segíteni?

Azt is elérte, hogy a raboknak új otthonukban szentmisét mondott. A király hírül vette Vince úr tetteit, és magához hívatta őt. Tiszti rangot adott neki, s most szabad bejárása volt a börtönökbe és a királyi gályákra. A börtönlakók sorsán tudott enyhíteni Vince, de tudta, mi vár a szerencsétlenekre a gályákon. Ezért azonnal Marseilles-be utazott.

A kikötőben büszkén lebegtek a gályák, a fedélzeten vidám társaság volt együtt, lenn a mélyben viszont a padokhoz láncolva sínylődtek a rabok. Senki sem méltatta őket egy pillantásra se. Ezekhez a kitaláltakhoz szállt le Vince. Sebeiket kezelte, s szólt a felügyelőkhöz a foglyok érdekében. Tudta, hogy ezeknek a szíve még érzékletlenebb és eltompultabb, mint a foglyoké. A felügyelők tudták, hogy Vincének királyi engedélye van a foglyok segítésére, ezért kénytelenek voltak meghallgatni őt. Gondoljatok arra, mennyi szenvedést okoztok ostoraitokkal ezeknek a szerencsétleneknek. Mennyi sebet ejtenek ostoraitok! Akiket megüttök, embertársaitok! – Így próbálta felébreszteni a durva férfiakban az emberi érzés egy kis szikráját. Ha Vince a foglyok közt ült, egyikük sem mert ütni.

Egy szürke, ködös reggelen Vince az egyik gálya felé közeledett. Éppen előtte vonultak a rabok egymáshoz láncolva. Ilyenkor a rabok hozzátartozói ott szorongtak a parton, hogy még egyszer láthassák övéiket. Sápadtan, könnytelenül állt ott egy idősebb asszony, mellette egy kislány, unokája lehetett. Egyik rab odahajolt a kicsihez egy pillanatra, s a kislány sírva kapaszkodott nyakába. Fájdalmas kép volt. Az asszony színtelen hangon ismételte: „A fiam! Ártatlanul ítélték el! Nem tett semmi rosszat!”

Vince egy pillanat alatt határozott: Az asszonyhoz szólt csendesen: „Imádkozzék, megpróbálom kiszabadítani!” S máris a rabok után sietett a hajó fenekébe.

Még nem voltak ott a hajó tisztjei. Azonnal felismerte az elítéltet, kinek borzalom ült a szemében. Vince valamit súgott a fülébe. Elcserélte gyorsan ruháját, és maga vállalta a rabság kegyetlen sorsát.

A megszabadult ember tétován állt, de Vince szóhoz sem engedte jutni, csak ennyit mondott: „Gyorsan menj ki! Minden percben jöhetnek a tisztek.” A megszabadult ember elsietett, Vince pedig ott ült az evezőpadnál piszkos rongyokban, semmi sem különböztette meg a többi fogolytól.

Vince eltűnének híre eljutott Gondi grófhhoz is. Mindenhol kerestette, végre valaki felismerte. Gondi gróf intézkedésére került ki a gályarabok közül.

A SZÜLŐFALUBAN

Vince üzenetet kapott édesanyjától és testvéreitől. Aki a hírt hozta, elmondta, hogy családjának nehéz a sorsa. Vince ijedten kérdezte: Nincs meg a mindennapi kenyerük? Az megvan, mondta a látogató, de édesanyád fáradt, hajnaltól késő estig kell fáradozniuk.

A faluban azt beszélik, hogy abban reménykedtek, majd papfiuk segíteni fogja őket, hisz ezért tanították. Azt is tudják, Vince ki-be jár a királyi palotába. Bevételeiből nem tudná hozzátartozóit segíteni? Ezeket mondják az enyéim odahaza? – kérdezte Vince. Ők nem mondják, mások beszélnek, de biztosan gondolják ők is. Pouy-ben mindenfelé hír jár erről. A parasztember így akart Vincére hatni. Ő, ha tudnák, milyen szegényen jár az ő fiuk a gazdagok palotáiban! Ha tudnák, milyen gondok szorongatják! Pedig mennyire szeretné látni édesanyját és testvéreit! – de ő nem a maga akaratát teszi. Csak sokkal később vezetett át útja szülőföldjén, amikor a falvakat járva népmisziókat tartott. 24 év óta nem látta szülőfaluját. Még mindig ott terjeszkedtek legelői, mocsarai, mint hajdan. Nézte a tájat, ahol mint pásztorfiú legeltette a birkákat és a disznókat. Ott, azon a dombon ült édesapja, mikor a gólyaláb-versenyen ő lett az első. Most fájo lábát kinyújtotta a fű között. Egy fiút pillantott meg hirtelen, akit magához szólított: „Hogy hívnak?” – kérdezte. Tehát Henrik pajtásom fia vagy –, állapította meg csendes örömmel, aztán mintegy önmagához beszélve folytatta: Itt ültünk, és hallgattuk édesapámat Margit királyné véres esküvőjéről.

Vince, miután kissé megpihent, édesanyja háza felé vette útját. A család félénken és tisztelettel fogadta. Mindjárt észrevették, milyen kopott a ruhája, durvák a kezei. Ez hát az az ember, aki a királyi házba bejár, aki grófokkal tárgyal? Azt is észrevették rajta, hogy ugyanolyan egyszerű és jóságos, mint gyermekkorában volt.

Megindító szavakkal mondta el Vince azt a sok nyomorúságot, mellyel naponta találkoznia kell, s melyen segíteni Istentől adott kötelessége. Családja hamarosan látta, megértette, hogy nekik semmit nem tud adni, mert neki valójában semmije sincs.

Csak Isten látta, milyen nehéz volt szívének, hogy legkedvesebbjeinek csalódást kellett okoznia.

Elbúcsúzott rokonaitól. Hátra volt még az elválás édesanyjától. Tudta, hogy többé nem fogja őt látni. Itt ült előtte a szegény öregasszony. Vince szívéből ki-mondhatatlan fájdalom tört fel. Térdre rogyott előtte, megragadta fáradt kezét, mely valamikor annyit dolgozott őérette, és alig hallhatóan nyögte anyjának: „Bocsáss meg, tudom, hogy nyugodt életalkonyt érdemeltél volna!” Anyja azonban jobban értette fiát, mint bárki más. Szeretettel fölé hajolt, gyengéden végigsimította deresedő haját, mint kisleány korában. Én megértelek –, nyugtatta meg őt. Az én fiamnak sok-sok gyermeke van. Atya kell nekik. Ők sokkal szegényebbek, mint mi vagyunk.

Vince felállt, és szótlánul nézett édesanyjára. Csak a szeme beszélt arról, mit jelent neki most elindulnia. Elment szülőföldjéről mindenkorra. Utóbb megval-
lotta egy pap barátjának: „Amikor idős, gyenge anyámat otthagytam, mikor a kis falu eltűnt előlem, mint-ha a szívem gyökerében fájt volna, nem tudtam visszatartani könnyeimet. Sírtam, sírtam az egész úton.”

A HARMINCÉVES HÁBORÚBAN

Párizs harangjai vihart jeleztek. A harmincéves háború több hullámban söpörte végig Franciaországot, és mérhetetlen nyomort hozott magával: felgyújtott falvakat, éhséget, betegséget. Az emberek erdőkben, földeken bújdokoltak. Mint a legelő állatok, a fűvet harapdálták, és a fák kérgét rágták, mert nem volt mit enniük.

Az ország nagyjai azonban csak egy célt láttak: Franciaország hatalmának növelését. A háború áldozataival semmit nem törődtek. Mint a nyomor áradata, úgy vonultak az emberek a Szent Lázár kolostorba, ahol Vince lakott a hozzá csatlakozott papokkal. Szörnyű látvány volt, amikor az éhező tömeg a Szent Lázár kolostor kapuja előtt kenyérért kiáltozott.

Vince szétküldte papjait, és az irgalmas nővéreket a gazdagok házaiba, hogy ott kérjenek élelmet, ruhát és pénzt. Vincének akkor már szervezett kapcsolatai voltak azokkal az előkelő családokkal, akik szívesen adtak Vince úr kérésére. Így naponta 15 ezer éhezőnek tudtak élelmet nyújtani.

Vince gyakran ment a királyi udvarba is gondjaival.

Richelieu kardinális, a király minisztere, az ország leghatalmasabb ura volt. A veszélyes időkben állandó őrséggel vette körül magát. Vince átment közöttük, egyenesen a miniszterhez. Senki nem tartóztatta fel, mindenki tudta, hogy szabad bejárása van. Meghajolva, bicegve haladt, beteg lábai állandó szenvedést okoztak neki minden lépésnél. Ez a lábfájás emlékeztette őt egész életében a gályán töltött időre. Arca

sápadt volt, és mérhetetlenül szomorú, hiszen súlyos teherként nehezedett vállára a nyomorgó emberek szenvedése. Nehezen ereszkedett térdre a miniszter előtt, és könyörögve szólt: Teremtsen békét, Kardinális úr! Az Isten szerelmére kérem, legyen már béke! Egy pillanatra elállt a jelenlevők lélegzete. Mindenki érezte a kiáltó ellentétet, ami a két ember között kiütött: az uralomra vágyó nagyúr, aki kész nyomorba dönteni tömegeket saját érdekeiért és a szegények atyja, aki maga is szegény, és most sorstársaiért könyörög. Vajon megtöri-e a szeretet a hatalomra vágyást? Richelieu nem tartotta érdemesnek, hogy Vince úr szavaira itt válaszoljon.

Vince felállt, hogy távozzék. A nagyurak között észrevette egykori tanítványát, Gondi Pált, akit közben pappá szenteltek. Nagybátyja halála után ő lett Párizs érseke. Vince tudta, hogy neki is nagy szerepe van a háborúban. Kereste a népszerűséget, és még mindig jobban szerette a kardot, mint az imádságot. Vince közel ment hozzá, és halkán megszólította: Ha a papok a kardot kezelik, ki fogja a sok-sok sebet gyógyítani, amit a háború okoz? Gondi Pál nagyvilági öltözetben, hideg gúnnyal az arcán elegánsan meghajolt. Arany lánc megzörrent a kardján. Vince fülében ez úgy hangzott, mint valami csúfos nevetés. Megfordult és némán, senkire nem nézve elment. Alig csukódott be az ajtó, Mazarin miniszter kihívó gúnnal felkiáltott: Megszámolták a foltokat Vince úr ruháján? Gondi Pál megtoldotta: Enyém a dicsőség, mert tanítványa lehettem! Harsány kacagásban tört ki mindenki.

A háború csak nem ért véget. A királyi termekben is szakadatlan vita folyt. Mindig több vád irányult Gondi Pál ellen. Személyes összetűzések is gyakoriak voltak, a pártok között lángoló gyűlölet uralkodott. Maga Mazarin miniszter is Gondi érsek ellen fordult, és fog-

ságba vetette. A büszke, kevély Gondi Pált minden vagyonától megfosztva, láncra verve vitték a börtönbe. Még kardját is elvették tőle. Magány és elhagyatottság vette körül.

Ebben az elhagyatottságban kereste fel egy napon Vince úr. A börtöncella sötét volt, Gondi csak egy sápadt, szelíd arcot látott maga előtt. Aztán érezte, hogy egy remegő kéz a homlokára simul, majd egy kis kereszt pihen a kezében.

A rab arcáról minden gúny eltűnt. Hosszan nézte a keresztet, s Vince, mikor látta, hogy a rab elmerül az imádságban, csendes kézfogással eltávozott.

Egy idő után Gondi Pált visszahelyezték érseki székébe. A láncok tehát lehullottak, és ismét körülvette őt a földi fény és dicsőség légköre. Gondi Pált azonban már nem boldogította, csak lemondó mosollyal szemlélte.

Az érseki gyűrű és arany nyaklánc helyett Vince úr szegényes kis keresztjét viselte a legnagyobb szeretettel.

Ha a napi lárma elzúgott körülötte, imádkozó kezébe vette, s hosszan elgondolkozott a földi dicsőség mulandóságán.

Csak a kereszt bölcsessége volt biztonsága, s az az emberi jószág, rendíthetetlen hit és igazság, amit Vince úr jelentett számára.

AZ ELHAGYATOTT GYERMEKEK ATYJA

Vince betegen feküdt sivár szobájában. A fájdalom annyira kínozza beteg lábait, hogy időnként eszméletét is elvesztette. Mikor kábulatából felébredt, tekintete a feszületre esett, mely a szemben levő falon függött. Lelke a szenvedő Úrnak beszélt, neki ajánlotta fel mindazokat, kik mindennapi gondjait képezték, a szegényeket, a betegeket.

Bár betegsége ágyhoz kötötte, tudta, hogy kedves leányai, az irgalmas nővérek mindenütt ott vannak, ahol segíteni kell. Lujza anya támogatta őket munkáikban, és okos, szerető szavakkal irányított. Ha nagyobb gond akadt, eljött Vince úr ágyához, hogy megbeszélje vele a tennivalókat.

Most ismét nyílott az ajtó, és Lujza anya lépett be. Vince mindjárt látta rajta, hogy nagy gondban van. Mi bántja, kedves Asszonyom? – kérdezte gyenge hangon a beteg. „Kedves Atyám –, kezdte Lujza anya, – nagyon nehezemre esik, hogy a kinti nyomorúságot betegágyához kell hoznom. Igen szomorú élménnyel jövök. Egy koldus jött ma hozzánk. 3–4 év körüli gyermeket cipelt magával, de milyen gyermeket! Az arca eltorzítva, pedig minden gyermekarc kedves, de ezt borzasztó látni: ennek a gyermeknek nincs szeme! A koldus látta rajtam a szánalmat, elkezdett jajgatni, hogy ő ezt a gyermeket irgalomból vette magához, de már nem tudja tovább eltartani. Ha megfizetem, meg is tarthatom.” Vince izgatottan kérdezte: „Remélhetőleg megtartotta?!” Lujza megnyugtatta, hogy pénzt adott a koldusnak, s az megelégedve távozott. Vince borzadva

hanyatlott vissza fekvőhelyére: Istenem, egy gyermekkel úgy kereskednek, mint egy rabszolgával! Hol van a kisgyermek? Lujza hívására egy nővér bevezette a kislányt. A fájdalom ismét belenyilallott Vince lábába, de mi volt ez ahhoz képest, amit szívében érzett, mikor meglátta a kisgyermeket. Remegő kis kezét megfogta, s az úgy feküdt Vince kezében, mint egy sebzett madár. Előbb megremegett a gyermek, mikor a fejét simogatta, de aztán megérezve Vince szeretetét, úgy fogadta azt, mint a virág a napsugarat.

A nővér megfogta a kisgyermek kezét, hogy elvezeesse, nehogy kifáraszák a beteget. Megindító volt, mikor a kicsi minden erejével Vince kezébe csimpaszkodott. Egész testében remegett. Itt maradni, nem elmenni! Megver engem! Megöl engem! – kiáltotta kétségbeesve. Vincének könnyek szöktek a szemébe. Igen itt maradsz éjjelre is. A nővér majd készít neked kis ágyat.

A kisgyermek még sokáig nyugtalankodott, félénken keressélt kezével, s csak úgy tudott elaludni, hogy a nővér gyengéden fogta a kezét.

A vak gyermek hamar otthonra talált. Annyi bizalmat érzett környezetéhez, hogy nyugodtan ment az őt vezető nővérrel. Vince atyát is meglátogatták naponta, aki beszélgetett vele a kisgyermek barátságáról, Jézusról.

Egyik nap ismét Lujza anya jött, s látni lehetett rajta, hogy könnyeivel küszködik. Marillac Lujza kemény asszony volt, sok nyomorúságot látott, s az éhínség idején felbecsülhetetlen segítség volt a legnehezebb helyzetekben. Mikor Vince 15 ezer embert élelmezett, Lujza okosságával, nyugalmával mindenütt jelen volt. Most ez a rendíthetetlen asszony sírt. „Atyám, ismét jött a koldus. Megint egy gyermeket cipelt magával, akinek mindkét keze hiányzik.” Vince feljajdult: „Iste-

nem! Ez lehetetlen! El lehet képzelni egy emberben ennyi gonoszsgot!?” – kiáltotta magánkívül. „Igen, Atyám, ez már a második gyermeket is megcsönkította, hogy szánalmat keltsen, és minél több pénzt kicsalhasson tőlünk. Utána jártam, és megtudtam, hogy a gyermekeket az árvaházból szerzi. Olcsón megkapja, mert zsúfolásig megtelt a ház ezekkel a szegény teremtésekkel. – A nyomortanyákon naponta előfordul, hogy az asszonyok kisgyermeküket éjjel kirakják elhagyott helyekre, és többé nem törődnek velük. A rendrség szedi össze ezeket a gyermekeket, és viszi az árvaházba.”

Vincét megrázta a borzalom. „Azonnal oda kell mennem!” – kiáltotta megkíntan. Ledobta a takarót és felkelt, bárhogy marasztalták is. Meg-megingott, de nem lehetett öt visszatartani. Mennem kell, sóhajtotta, nem feketem itt, mikor a városban ilyen szörnyűségek történnek védtelen gyermekekkel.

Lujza anya pillantása Vince úr dagadt lábára esett. A beteg nehezen lélegzett, mégis egy új alkotáson gondolkodott már. Az összes gyermeket ki kell váltani az árvaházból, hogy gondoskodhassunk róluk.

Írt az egyik hercegnőnek, akiről tudta, hogy jó szíve van. Részletesen leírta levelében az elhagyott gyermekek nyomorát, és kérte támogatását egy új, nagy intézményhez.

A vak fiút hamarosan sok kis társ vette körül. Vince házat szerzett nekik, s az irgalmas nővérekre bízta gondozásukat. A háború miatt mind nagyobb lett a nyomorúság. Gyakran gond volt a mindennapi kenyér beszerzése is. Így az újabb gyermekeket családoknál igyekeztek elhelyezni. Egy parasztasszony két tízéves leánykát akart magához venni. Vince először érdeklődött a leendő gondozó felől, addig magánál tartotta a gyermekeket. Rövid idő múlva úgy intézkedett, hogy a

két leányka nem megy el az asszonyhoz, mert csak munkájuk miatt akarta őket, mivel cselédei megszöktek tőle.

Az élelmezést ellátó nővér aggodalommal jelentette egyik nap, hogy már csak két napig elég a tartalék élelmiszer. A pap nem szólt, de arcán látszott a gond. Tenyerébe hajtotta fejét, de nem sokáig maradt tétlen. Az elhatározás jelei tüntek fel arcvonásain. Leveleket írt azoknak a gazdag és előkelő asszonyoknak, akik mindig szívesen segítették őt tervei megvalósításában. Gyűlésre hívta őket össze a talált gyermekek otthonába. A gyermekek körében akart hozzájuk szólni, s adakozásra indítani őket.

A gyűlésen így beszélt hozzájuk: „Ezeket az ártatlan gyermekeket elhagyta szülőanyjuk. Eddig az Önök jó-ságából otthont adtunk nekik, Önök az édesanyáik. Ne engedjék, hogy ismét anyátlan árvákká legyenek!” – Az összegyűlt hölgyek annyit adakoztak, hogy ismét gond nélkül lehetett ellátni a kis gyermekeket. Vince pedig tovább kutatót azok után, kiket édesanyjuk elhagyott.

Már korán leszállt az alkony Párizs fölé. Havazott, de a zezugos, piszkos utcákban a friss hó sárrá változott, amint elérte a talajt. Vince többször is majdnem elcsúszott a síkos úton.

Nemrég lehetett vége a színházi előadásnak –, ugyanis télen kora délutánra tették, mert a gazdagok-nak veszélyes volt éjszaka az utcákon közlekedni.

Vince előtt előkelő hölgyek, urak suhantak el meleg prémekbe öltözöten, fegyveres szolgák kíséretében. Vince fegyvertelenül ment, nehezen vonszolva fájós lábait. Éjszakai útjaihoz éppen a sötét, hírhedt lakónegyedeket választotta, ahol a bűn és a nyomor tan-yáztak. Itt-ott megállt, és kis lámpásával a földön ku-tatott. Akár betörőnek is gondolhatták volna, amint eloson a falak mentén, és közben lehajol, mintha

keresne valamit. A bűnözők is ilyenkor rótták az utcákat.

A Notre Dame templom felé irányította lépteit. Nedves szél szaggatta gallérját. Panaszos nyöszörgés ütötte meg fülét. A templom kapujához közeledett. A lámpás fénye egy mocorgó kis batyura esett, mely a falmélyedésben volt elhelyezve. Lehajolt, gyermeksírást hallott, alig hallhatót. Szívére emelte a védtelen, anyjától eltaszított gyermeket. Így vitte magával kabátjába rejtve, mint értékes terhet. Tovább ment mélyen elmerülve gondolataiba, mikor támadók rontottak rá: „Ide a pénzedet vagy meghalsz!” – kiáltotta egy nyers hang. Két férfi ragadta meg dühösen. Az egyik kést tartott feléje.

Vince hamar magához tért: „Amim van, megmutatom nektek” – mondta nyugodtan. Szétvetette köpenyét, és a kisgyermek a hideg szél hatására ismét elkezdett sírni. A férfiak elnémultak. Vince még szólt hozzájuk: „Ha tőlem akartok valamit, gyertek a Szent Lázár kolostorba.” „Ez Vince úr! – Bocsánat!!!” – mormolta az egyik, majd jóakaróan folytatta: „Néhány nappal ezelőtt két ilyen óbégató ott volt lenni a Szajna hídja alatt.” Vince megdöbbenve szólt: „És ti otthagytátok?” – „Egyéb dolgunk volt, az éjszaka pedig rövid! – nevetett a rabló –, de majd alkalomadtán viszünk magának olyent a Szent Lázárba. Sokan vannak erre-arra. Én ismerem a rejtekhelyeket. Persze, csak azért, hogy kedvébe járjunk Önnek, Vince úr!”

Mikor Vince belépett az árvaház kapuján, cipője, kabátja át volt ázva és sárral befröcskölve. Lujza anya és a nővérek elképedve nézték atyjukat, és azonnal átvették a kis batyut a benne levő békésen szundikáló kisgyermekkel együtt.

Vince úr ismét útnak indult. A Szajna hídja alá ment, mert azt mondták, hogy oda viszik leginkább az ilyen kis szerencsétleneket.

A nővérek marasztalták őt, féltették az újabb úttól, de nem tudták visszatartani. Hogyan tudott volna nyugodtan aludni Vince?

Még utána szóltak: „Helyünk sincs már több!” Ő azonban visszafordult: Van még hely, amire nem gondoltak: az én szobám.”

A LÁNG TOVÁBB ÉL

Vince 1658 óta nem hagyhatta el a Szent Lázár kórházat. 79 éves volt, és éveken át emésztette szervezetét a láz. A lába szinte egyetlen seb volt. A beteg fölé egy kötelet erősítettek, annak segítségével tudott felülni vagy megfordulni. Minden mozdulat olyan fájdalmas volt, hogy kínjában feljajdult. Utána nem győzte vádolni magát, „szégyellem gyengességemet, hiszen olyan jó dolgom van: tető van a fejem felett, mindenem megvan, jól ápolnak.”

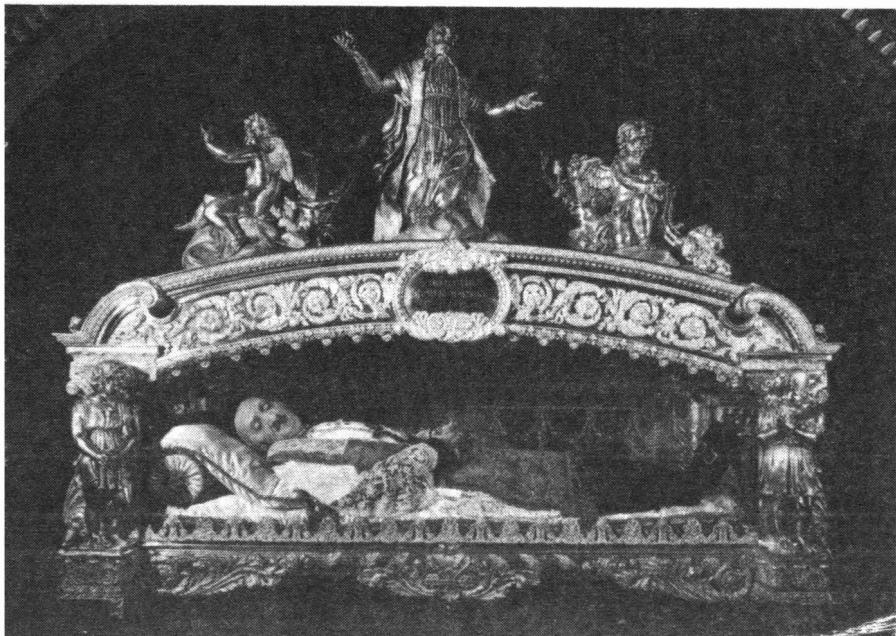
Kápolnát akartak berendezni szobájában, de Vince kijelentette: „Nem vagyok méltó, hogy ilyen megtiszteltetés érjen.” Így hát minden nap levitték a kápolnába, mialatt alázatosan mentegetőzött, hogy másokat fásaszt, pedig alig volt nehezebb, mint a szék, amiben vitték, mert a betegség már majdnem egészen felémésztette.

Most látszott, mennyire szerették és becsülték az emberek. Az adományok mindenfelől áradtak betegágya felé. Mindent tovább ajándékozott: „A virágokat vigyék a kápolnába! Ezt a friss kenyeret adják mindjárt a szegényeknek! A gyümölcsöt a betegeknek küldöm. Ez a tej és ez a vaj a gyermekeké legyen!” – Így gondolt mindig másokra, még most is.

Egyik rendtársa azon aggódott, hátha Vince úr nem érzi, milyen súlyos beteg, milyen közel van a halálhoz. Tapintatosan szólt neki erről. A nagybeteg nyugodt hangon válaszolta: „Testvérem, 60 év óta sohasem fekdtem le anélkül, hogy el ne készültem volna arra, hogy Isten előtt megjelenjek.”

Egy napon jelentették a betegnek, hogy egy férfi szeretne beszélni vele, aki azt állítja, hogy ismeri Vince urat. Egy fiatal lánnyal jött. – Bevezették Vince úr elé, de a beteg hiába erőltette emlékezetét, nem ismert rá. Az idegen megragadta a haldokló kezét, és szenvedélyesen megcsókolta: „Ezek a kezek oldották le rólam a bilincseket. Én vagyok az a gályarab, akit az élete árán megszabadított. Eljöttem, hogy megköszönjem ezt Önnek, és elhoztam, aki nekem a legkedvesebb, az unokám. Sokat hallottunk Vince úr, és leányai áldásos munkájáról, fogadja be Társulatába őt, ő is irgalmas nővér szeretne lenni. A fiatal leány letérdelt és kérte a beteget: „Áldjon meg engem, Vince úr!” A beteg egy pillanatra lecsukta szemét, lelke előtt végigvonult azoknak a fiatal leányoknak sora, kik hosszú évek óta vállalták a betegek, szegények gondozását. A sor folytatódik. Úgy érezte, ezzel a fiatal leánnyal végelethetetlen sor következik, akik ezt a lángot tovább viszik. Benne, általa mindazokat megáldja. Kezét áldásra emelte, aztán fáradtan ejtette vissza.

Az ajtó résnyire kinyílt, és gyermekszemek tekintettek a szobába. A nővérek féltették a beteget, vissza akarták vezetni őket, de Vince úr halk hangon kérte, hadd jöjjenek be. Szinte csak magában mondta: „Jézusban együtt maradunk.” Ajka mozgásából lehetett következtetni, hogy a Salve Reginát suttogja. Arca átszellemült. Nyugodtan halhatott meg. Művét ugyanazzal a szeretettel folytatták, amely az ő szívében égett, és amely életét – mint a láng a gyertyát – elemésztette. Lelkének fényét a fiatalság felfogta, megőrizte és ki-vitte a világ sötétségébe.



SZENT VINCE KOPORSÓJA A LAZARISTÁK PÁRIZSI ANYAHÁZÁBAN

Szent Vince 1660. szeptember 27-én halt meg az igazak halálával, miután félszázadon át mindenkinek mindegyike volt. A nemzet apraja-nagyja, a szegények és gazdagok egyaránt siratták.

Párizs utcáiról még sokáig hiányzott valaki, ... a mindig siető, alázatos, szelíd-jóságú Vince Úr.

IDŐRENDI TÁBLÁZAT

Évszám	Szent Vince élete	Politikai esemény
1581.	Április 24-én született Pouy-ban.	
1595.	Megkezdí tanulmányait Dax-ban. Házinevelő Comet ügyvédnél.	IV. Henrik pápai feloldozása.
1596.	Bidach-ban felveszi a hajkoronát és a kisebb rendeket.	
1597.	Teológiai tanulmányai Zaragossában és Toulouse-ban.	IV. Henrik visszafoglalja Amiens-t.
1598.	Meghal édesapja Depaul János. Fölveszi az alszerpapságot és a szerpapságot.	Nantes-i kiáltvány. Verrius-i béke.
1600.	Szept. 23. Bourdeilles Perigux-i püspök Chateau-L'Eveque-ben pappá szenteli.	IV. Henrik házasságot köt Valois Margittal.
1604.	Toulouse-ban elnyeri a teológián a bakkalaureátusi fokozatot.	
1605–8.	Utazásai: Bordeaux, Toulouse, Avignon, Róma. Tuniszi fogság.	
1608.	Párizsba érkezik.	
1609.	Sore bíró lopással vádolja. Kapcsolatai Bérulle-l.	
1610.	Margit királyné alamizsnása. Megszerzi Chaumes-ben a Szent Leonárd apátságot.	máj. 14. IV. Henriket meggyilkolják. okt. 17. Királykronázás Reims-ben.
1612.	Clichy plébánosává nevezik ki.	
1613.	Nevelő lesz a Gondi házban.	
1614.	Hitellenes kísértései. (3–4 évig tartott.)	
1615.	Éconis-i kanonokká nevezik ki. Lábbetegsége.	XIII. Lajos és Auszriai Anna házassága.
1616.	Beszédet tart a katekézisiról és a szentáldozásról. Lemond a Szent Leonárd apátságról.	Condé herceget le tartóztatják. Richelieu első alkalommal szerepel az államkormányzásban.

1617. A Gannes-i paraszt gyónása. Folleville-ben jan. 25-én beszédet mond az életgyónásról. Elhagyja a Gondi házat.
Chatillon des-Dombes plébánosa lesz.
Összegyűjti a Szeretet-Hölgyeket és nov. 24-én szabályzatot ad nekik. Dec. 23-án visszatér a Gondi házba.
1618. Missziókat tart és Szeretet-egyesületeket alapít, Willepreux, Joigny és Montmirail-ban.
Találkozik Szalézi Szent Ferencel.
1619. Kinevezik a gályák főlelkészévé.
1621. Lelkigyakorlatot tart Soissonsban. Találkozik Chantal anyával.
1622. Kinevezik a Vizitációs nővérek elöljárójává. Szalézi Szent Ferenc halála.
1623. Bordeaux-ban missziót tart a gályaraboknak.
1624. Átveszi a Bons-Enfants kollégium vezetését. Bérulle-nél találkozik Saint Cyran apátjával.
1625. Szerződés a Misszióspapok Társaságának megalapításáról. Gondiné halála.
1626. A Misszióspapok működését jóváhagyja a párizsi érsek.
Megkapják a Bons-Enfants kollégiumot.
1627. Jourdain segítőtestvér belép a missziós papok közé.
Bevezetik a magánfogadalmat.
1628. Elindítja Szalézi Ferenc boldoggáavatási eljárását.
A Szentszék visszautasítja Bérulle bíboros tanácsára a Misszióspapok jóváhagyását.
- Concini meggyilkolása.
Médici Mária száműzetése Blois-ba.
- Megkezdődik a harmincéves háború.
- Az Angouleme-i béke.
- Richelieu megkapja a biborosi kalapot.
- Richelieu a Lelkiismereti Tanács vezetője lesz.
I. Károly házassága Francia Henriette-el.
- A Rochelle-i béke a protestánsokkal.
- Angol-francia háború.
Spanyol-francia béke.
- Rochelle kapitulál.

1629. Az első missziós papok leteszik a fogadalmakat. A Beauvais-i szeretetegyesület megalapítása. Marillac Lujza meglátogatja a szeretetegyesületeket.
1630. Végrendelkezik javairól.
1631. A párizsi érsek Vincére bízta a felszentelendők lelkigyakorlatait.
1632. Átveszi a Szent Lázár perjelséget. Naseau Margit halála.
1633. A „keddi konferenciák” kezdete. A Szeretetlenyai közösségé alakulnak.
1634. Marillac Lujza megújítja özvegy-ségi és a szegények szolgálatára tett fogadalmát.
1637. Megalakul a Missziópapok belső-szeminárium.
1638. A talált gyermekek intézménye.
1640. Vince közbenjár Richelieu-nél a béke érdekében.
1641. Chantal anya halála. A Szeretetlenyai megalapítják a Faubourg S. Denis utcai házat.
1642. A Missziópapok első általános gyűlése. S. Cyran szabadulása.
1643. Jelen van XIII. Lajos halálos ágyánál. Kinevezik a Lelkiismereti Tanácsba. S. Cyran meghal. Mazarin első miniszter lesz.
1645. Súlyosan megbetegszik.
1646. Az Algir-i alapítás. Írországi misszió.
1647. Algiri pestis.
1648. Szembeszáll Arnauld tanításával a gyakori szentáldozásról.
1649. Elhagyja Párizst. Felkeresi a királynót S. Germain-ben. Mazarin eltávolítását kéri.
- Az Alais-i béke.
- Olaszországi hadjárat.
- Az anyakirálynő Médici Mária spanyol földre menekül.
- Marillac Mihály halála.
- XIII. Lajos elfoglalja Lorraine-t.
- A franciák elfoglalják Comar-t.
- Lérins visszafoglalása.
- S. Cyran bebörtönzése.
- Jansen halála.
- A papság összejövele Mantes-ban.
- Mazarin megkapja a bíborosi kalapot.
- Richelieu bíboros halála.
- XIII. Lajos király halála.
- Westfáliai béke.
- Párizs fellázad Mazarin bíboros ellen.

- | | | |
|-------|---|---|
| 1650. | Elkezdődik Picardia és Champana megsegítése. | Condé fogsága. |
| 1651. | A Misszióspapok második általános gyűlése.
Lengyelországi alapítás. | Condé veresége Párizs előtt. |
| 1653. | Távozik a Lelkiismereti Tanácsból. | Mazarin-t visszahívják. |
| 1654. | Folytatja Picardia megsegítését. | XI. Ince pápa elítéli az „Augustinus”-t. |
| 1657. | Jelen van Olier halálánál. | |
| 1658. | Átadja a misszióspapoknak a Társaság szabályait. | Cromwel halála. |
| 1659. | Folytatja a szabályok magyarázatát. Betegsége miatt szobáját már nem hagyhatja el. Többé már nem misézik. Utódjául titokban Alméras rendtársát nevezi ki. | A pireneusi béke Franciaország és Spanyolország között. |
| 1660. | Marillac Lujza halála.
Portail úr halála.
Szept. 27-én hajnalban hal meg. | XIV. Lajos házassága Ausztriai Terézzel. |

ISBN 963 360 325 0

**A KIADASÉRT FELEL: DR. AKOS GÉZA IGAZGATÓ
SZENT ISTVÁN TARSULAT
1063 BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 1.
A SZEDÉST A SZENT ISTVÁN TARSULAT VÉGEZTE**

**NYOMÁS ÉS KÖTÉS A FRANKLIN NYOMDA MUNKÁJA
85/2177 FRANKLIN NYOMDA, BUDAPEST
FELELŐS VEZETŐ MÁTYÁS MIKLÓS IGAZGATÓ**

50,— Ft